

žurnál

STUDENT

Žurnál Univerzity Palackého v Olomouci | Září 2021 | číslo 11 | očník 31

Univerzita Palackého
v Olomouci

Genius loci...

*Přivítejte nový semestr v naší
kmenové UniWearCity kolekci!*

UPoint

UPoint – informační centrum a obchod Univerzity Palackého

INFORMACE ■ UNIVERZITNÍ PŘEDMĚTY ■ MÓDNÍ KOLEKCE ■ KNIHY ■ STUDOVNA ■ KÁVA ■ WIFI

Dům U Černého psa | Horní náměstí 12 | Olomouc

+420 733 690 738 | upoint@upol.cz | www.upoint.upol.cz | www.upoint.upol.cz/eshop

obsah

- 2 — Restart: Jsme zpět. Univerzita se otevírá
- 5 — Vedení univerzity
- 6 — Univerzita v kostce
- 8 — Studentští senátoři: Máme mezi sebou otevřené vztahy, pracujeme transparentně, říká místopředseda senátu
- 10 — Studentské spolky
- 12 — Tereza Kalousková: inspirace pro studentskou komunitu
- 13 — Rozhovor – Rektor Martin Procházka: Studenti mají ke mně dveře otevřené
- 16 — Zprávy z fakult
- 20 — Vědci našli nový způsob, jak zabránit odolnosti bakterií
- 21 — Odborníci analyzovali stopy 7 000 let starého jídla z pekáčů nalezených u Ochridského jezera
- 22 — Desatero pro kyberbezpečí naše i univerzitní
- 23 — Portrét – Lucia Madleňáková, odborná asistentka na katedře správního práva a finančního práva, vedoucí Centra pro klinické právní vzdělávání
- 26 — #jsmeUP – nejen studenti a akademici
- 28 — Otevřená univerzita
- 30 — Doporučuji – co čte, poslouchá a sleduje studentská obec
- 32 — Nová kniha vyzývá k přemýšlení o střední Evropě
- 33 — Zkušenost – Život doktorandky na stáži v USA. Máme možnosti, ale musíme si je odpracovat
- 35 — Absolventka – Zuzana Huňková: Chovat se udržitelně znamená dělat menší oběti, které ale mohou vést k velkým změnám
- 37 — Životní styl – Dobrovolnictví dodává mému pobytu tady smysl a hloubku
- 38 — Jako sportovci můžeme fungovat bez kompromisů
- 39 — Zrcadlení – Čína
- 40 — Odkaz – Beanismo exuti

titulní strana – foto Jakub Čermák

Žurnál | Vychází dvakrát za semestr | Registrace: MK ČR E 12524, ISSN 1804-6754 | Vydává Univerzita Palackého v Olomouci, Křížkovského 8, 771 47 Olomouc | IČ: 61989592 | Vedoucí redakce: Ivana Pustějovská | Layout: Věra Marešová | Sazba: Michaela Cyprová | Korekce: Jiří Slavík | Redakce: Biskupské nám. 1, Olomouc | +420 585 631 155 | zurnal@upol.cz | Tisk: Profi-tisk group Olomouc | Náklad 4 000 ks

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Milé studentky, milí studenti, vážené kolegyně, vážení kolegové,

chtěl bych vyjádřit svou radost a naději. Radost z toho, že se opět můžeme setkávat tváří v tvář v prostorách naší krásné univerzity, a naději, že snad po třech covidových semestrech proběhne ten nový a všechny další po něm prezenčně. Moc bych si to přál zejména pro studentky a studenty nastupující letos do prvních ročníků, ale i pro loňské první ročníky, které rovněž zatím neměly možnost zažít jedinečnou atmosféru naší alma mater.

Často v této souvislosti zdůrazňuji, jak velmi jsem hrdý na studentky a studenty, kteří v posledním roce a půl pomáhali naší společnosti vyrovnat se s pandemií koronaviru. Nebyli to pouze medicí a studenti dalších zdravotnických oborů, ale také jejich kolegové ze všech dalších fakult, díky nimž se podařilo zvládnout provoz nejen v nemocnicích, ale například i v sociálních zařízeních, a pomoc našich studentů byla platná a potřebná v řadě dalších oblastí života. Velmi jim za to děkuji, udělali pro naši univerzitu a její vnímání v očích veřejnosti velký kus práce.

Zároveň chci všechny požádat, abychom toto náročné období měli stále na paměti a abychom se k sobě a druhým chovali zodpovědně a ohleduplně. Jen tak budeme moci prožít nadcházející akademický rok bez výrazných omezení a překážek.

Z celého srdce přeji Univerzitě Palackého úspěšný akademický rok 2021/2022.

Martin Procházka, rektor

téma

text: Ivana Pustějovská
foto: Vojtěch Duda, Martin Višňa

Restart: Jsme zpět. Univerzita se otevírá

Začínáme! Vítejte! Univerzita Palackého se opět nadechuje a vítá na začátku akademického roku všechny zaměstnance a studenty. Především ty, kteří ji zatím neměli příležitost zažít. Prváky a také druháky, jimž dlouhý lockdown přesunul živé univerzitní město do virtuálního prostředí. Jsme zpátky. My i vy. Zkušenější, poučenější a především nedočkavější. Už jste nám vy, studenti, moc chyběli. Takže pojďme na to. 3, 2, 1... Restart UP!

Kam jste nastoupili, kam chodíte? Jaká univerzita je před vámi a jaká bude vašim domovem na příštích pár let? Turistický průvodce vyzdvihne naši starobylost a má samozřejmě pravdu. Jsme nejstarší moravská univerzita a historie na vás dýchne na každém kroku – nádherné budovy, romantická zákoutí (pokrytá wifi...). Starobylá ale neznamená staromódní ani zastaralá. Jsme zároveň moderní, máme špičková vědecká centra, skvělé vědecké týmy a od-

borníky, kteří jsou respektováni ve svých oborech po celém světě. Jsme také dynamičtí, přizpůsobujeme se době, nabízíme vzdělání pro nové profese, které svět žádá. Jsme i zodpovědní. Nestojíme mimo tuto společnost, město nebo zemi. Prokázali jsme to během pandemie mnohokrát. Byli to studenti a zaměstnanci UP, kteří pomáhali v nemocnicích, charitách, dětských domovech, šili roušky, míchali dezinfekce, doučovali děti, vymysleli nové technologie, utěšovali, bořili mýty... Jsme i zábavní. Ano, i takoví jsme. Přinášíme do města festivaly, koncerty, filmy. A především energii. Taková univerzita byla a je. A jaká bude?

Studentská. Taková by měla být Univerzita Palackého v akademickém roce 2021/2022. Ne pouze ve smyslu, že se po kampusu budou zase pohybovat studenti. To by bylo málo. Studenti by měli být nejen vidět, ale i víc slyšet. Měli by ještě větší měrou než doposud ovlivňovat chod školy.

I proto je první číslo našeho univerzitního magazínu Žurnál UP speciální. Je připomenutím i ukázkou možností, které univerzita mladým lidem nabízí. Není to jen kvalitní vzdělání na osmi fakultách, to je samozřejmost. Vedle toho je možné se zapojit do univerzitní „politiky“ a být aktivní v senátech a přímo spolurozhodovat o své fakultě nebo celé univerzitě, stejně tak je možné vyzkoušet si práci ve špičkových vědeckých týmech, při popularizaci vědy, v univerzitním sportu, médiích, kultuře. Být UP je i šance vrhnout se třeba po hlavě do záchran planety a přidat se aktivně k „udržitelnosti“ nebo začít dobrovolničit. Možností je spousta. A inspirací více než dost. Některé příklady jsme vybrali do našeho magazínu. Je to jen malá ukáзка zajímavých aktivit, osobností či příběhů, které tvoří náš univerzitní svět.

Takže ještě jednou: **Vítejte na Univerzitě Palackého v Olomouci! #jsmeUP**

Univerzita ani v uplynulém složitém roce nezavřela své brány a srdce. Vymysleli jsme dárcovskou výzvu DOBRO(TY): svačiny pro hrdiny a díky přispěvatelům přivezli zdravotníkům balíčky z olomouckých kaváren a bister. Mysleli jsme na prevenci a v Pevnosti poznání uspořádali Veletrh zdraví. A aby nebylo smutno, ale pořádně veselo, o to se starala univerzitní iniciativa Zaparkuj a nabídla plno koncertů a filmů pod širým nebem. A také jsme studovali a promovali. Prostě žili.

8

fakult
Univerzity Palackého
v Olomouci

21 824

studentů
v akreditovaných
studijních programech

1

vysokoškolský ústav
Univerzity Palackého
v Olomouci

670 000

korun rozdělených
Nadačním fondem UP
mladým vědcům

385

zahraničních
akademických
a vědeckých pracovníků

4 022

zaměstnanců
Univerzity Palackého
v Olomouci

840

akreditovaných
studijních
programů

11 457

účastníků programů
celoživotního
vzdělávání

2 400

účastníků
Univerzity
třetího věku

8

nových profesorů
jmenovaných na návrh
Vědecké rady UP

3 646

zahraničních
studentů
ze 103 zemí

3 977

absolventů
Univerzity Palackého
v Olomouci

565 341

položek v knihovním
fondu UP

4 785

lůžek
na kolejích

464 517

jídel vydaných
menzou

1

univerzita
v roce 2020

Vedení Univerzity Palackého

První řada zleva:

prof. MUDr. Martin Procházka, Ph.D. | rektor

JUDr. Zdenka Papoušková, Ph.D. | prorektorka pro legislativu a organizaci

prof. Mgr. MgA. Vít Zouhar, Ph.D. | prorektor pro studium

Druhá řada zleva:

prof. MUDr. Vít Procházka, Ph.D. | prorektor pro komunikaci a studentské záležitosti

Jiří Stavovčík, B.A., MBA | prorektor pro internacionalizaci

Třetí řada zleva:

prof. RNDr. Tomáš Opatrný, Dr. | prorektor pro informační technologie, hodnocení výzkumu a udržitelnost

prof. RNDr. Zdeněk Hradil, CSc. | prorektor pro vědu a výzkum

JUDr. Mag. iur. Michal Malacka, Ph.D., MBA | prorektor pro strategii a vnější vztahy, statutární zástupce rektora

Na snímku chybí: **prof. PhDr. Dušan Lužný, Dr.** | prorektor pro doktorské studijní programy a projekty

Univerzita v kostce

Univerzita není jen nějaká škola, kam se chodí na přednášky a na zkoušky a do menzy na oběd. Univerzita je svébytný svět s vlastními pravidly, pojmy a vychytávkami, které se vyplatí při studiu znát. Pár jsme jich pro naše nové studenty vybrali. Dvoustránku jsme připravili s pomocí KudyKamu – průvodce studenta po UP a doplnili oblíbeným jazykovým okénkem bohemisty Ondřeje Bláhy z Filozofické fakulty UP, který čtenáře zavede do tajů studentského jazyka.

UNIVERZITA sestává z rektorátu, osmi fakult, jednoho vysokoskolského ústavu a univerzitních zařízení, jako jsou koleje, menzy nebo knihovny. Akademická obec tvoří téměř čtvrtinu populace Olomouce, a tak o ní často mluvíme jako o univerzitním městě. Jsme nejstarší moravskou univerzitou.

Mnozí o ní mluví, ale málokdo ji umí definovat. Přitom právě ona dělá univerzitu univerzitou. **AKADEMICKÁ SVOBODA**. Podle zákona o VŠ se zaručují tyto akademické svobody a tato akademická práva: a) svoboda vědy, výzkumu a umělecké tvorby a zveřejňování jejich výsledků, b) svoboda výuky spočívající především v její otevřenosti různým vědeckým názorům, vědeckým a výzkumným metodám a uměleckým směrům, c) právo učit se zahrnující svobodnou volbu zaměření studia v rámci studijních programů a svobodu vyjadřovat vlastní názory ve výuce, d) právo členů akademické obce volit zastupitelské akademické orgány, e) právo používat akademické insignie a konat akademické obřady.

V čele univerzity stojí **REKTOR/REKTORKA**. Společně s prorektory se stará nejen o její správu, ale také o její další směřování. Rektora jmenuje na základě volby akademického senátu univerzity prezident.

Prvním mužem či ženou fakulty je **DĚKAN/DĚKANKA**, kterým jsou přímo podřízeni proděkani/proděkanky. Děkan disponuje podobnými pravomocemi jako rektor, ale pouze na své fakultě. Mimo jiné rozhoduje o přijetí či nepřijetí ke studiu, o udělování stipendií či o uznávání kreditů z předcházejícího studia. Děkana volí akademický senát fakulty.

Informační centrum Univerzity Palackého, obchod i komunitní místo – to je **UPOINT** na Horním náměstí. Najdete tam trička, mikiny, šaty, kravaty, ponožky, hrnky, tužky, bloky, tašky a spoustu dalších věcí v univerzitním stylu. Můžete si tam dát i dobré kafe a zjistit, jak máme šikovné studenty a absolventy, protože právě oni jsou podepsáni pod designem části sortimentu.

Největší prodejna odborné literatury v Olomouci – to je naše **SKRIPTÁRNA**. Je lehké k nalezení, protože je ve Zbrojnici přímo naproti knihovně.

Každodenní porci aktuálních zpráv ze života univerzity přináší **ŽURNÁL ONLINE**. Dvakrát za semestr pak vychází i tištěný magazín Žurnál UP.

Speciální akustická křesla, wifi, tiskárny i kopírky, nabíječky, noční studovna a především – tisíce tituly knih. To je **KNIHOVNA UP VE ZBROJNICI**. Největší univerzitní knihovnu najdete na Biskupském náměstí. Další, tzv. oborové knihovny, jsou při fakultách. Pod Knihovnu UP spadá také Britské centrum, které se specializuje na anglicky psanou literaturu a jehož prostřednictvím je možné získat různé certifikáty z angličtiny.

STAG. Do nástupu na VŠ ho určitě nikdo neměl ve svém slovníčku. Ted je vše jinak. IS/STAG je označení pro elektronickou správu a evidenci Studijní AGendy UP. Je to systém, který slouží ke správě studijních programů, oborů, studijních plánů a předmětů, k sestavování rozvrhů, zapisování na předměty a zkoušky, zapisování známek, evidenci bakalářských a diplomových prací a má mnoho dalších funkcí. Do systému vstupují nejen studenti a vyučující, ale také sekretářky a vedoucí kateder, pracovníci studijních oddělení, tvůrci rozvrhů a další.

UPLIKACE je hodně užitečná věc. Appka jak pro androidáky, tak i pro jablíčkáře, za kterou stojí spolu s Centrem výpočetní techniky UP tým našeho absolventa Lukáše Nováka. Ti, kdo si ji nainstalují do svých mobilů, můžou pohodlně spravovat všechno, co se týká jejich studia – např. rozvrh předmětů, termíny zkoušek atp., ale nejen to. Kdo ji má, může mít i aktuální přehled o důležitých informacích z univerzity.

JVS je jednotný vizuální styl Univerzity Palackého. Naše barva je modrá. Podrobné informace najdete na webových stránkách vizual.upol.cz.

SKM – vyslovuj „skam“ tedy Správa kolejí a menz UP. Díky ní má studentstvo kde složit hlavu a co pojest. Bistra **FRESHUP** zachrání, když je hlad. Univerzitní bistra nabízí dobré kafe, skvělé sendviče i čerstvé saláty, najdete je na různých místech univerzity.

Věda není nuda. Přesvědčte se v **PEVNOSTI POZNÁNÍ**, centru popularizace UP. Studenti jsou nejen návštěvníky, ale také zasvěcenými průvodci. Stát se během studia animátorem je dost dobrá příležitost, jak se naučit vysvětlovat složité věci jednoduše.

HELENA V KRABICI je studentský časopis UP, který přináší novinky z univerzitního světa, Olomouce a kulturního i veřejného života. Vychází jako čtrnáctideník v tištěné formě a má také webové stránky helenavkrabici.cz. Redakci tvoří studenti žurnalistiky či příbuzných oborů a další nadšenci.

Pozor, vysíláme! Tedy ne my, ale **UP AIR**, což je studentské nezávislé rádio, které sdružuje všechny nadšence pro rozhlasovou tvorbu. Členové se podílejí na provozu rádia ve všech možných disciplínách spjatých s provozem, jako je moderování, technické odbavení rádia, personalistika, management, propagace nebo DJing.

Sportovat je třeba. A když už si pořídíte univerzitní sportovní kolekci z UPpointu, podívejte se na webovky ascup.upol.cz. To je naše univerzitní zařízení **AKADEMIK SPORT CENTRUM**. Nabízí sportovní průkazy, díky kterým se dá sportovat za pár korun.

Pokud vás zajímá zpěv, pak vězte, že na UP existuje a především zpívá Smíšený komorní sbor **ATENEO**. Pravidelně hledají nové zpěváky, takže si nenechte ujít příležitost.

Praktické
rady
ke studiu

jazykové okénko – studentský slang

Slang je zvláštní podoba jazyka, která spojuje lidi s podobnými zájmy nebo profesí. Vyznačuje se jistou zhuštěností výrazu – věci a děje se pojmenovávají krátce, protože těm, kdo spolu mluví, je jasné, o čem se mluví. V tomto smyslu je slang také něčím jako testem, který ukáže, do jaké míry ten druhý „také patří k nám“. Pokud ten druhý nerozumí slangu, např. termínu *fýzák* „fyziologický roztok“, není zřejmě z oboru, anebo nemá podobné zájmy a zkušenosti.

Kromě toho má slang i určité funkce estetické – slangové termíny bývají nezdárka dost nápaditě vytvořené, často vtipné, srov. např. právnícký slangový termín *el paso* „loupežné přepadení“ (utvořeno ze zkratky *LP*). Slang má schopnost rozptylovat, uvolňovat vykonavatele určité profese při jejich každodenní rutině.

Slang vysokoškolských studentů není jistě tak bohatý a nápadný jako třeba slang zdravotníků, právníků, vojáků nebo železničářů. Je to dáno tím, že „studentskost“ je jen částí podstaty vysokoškoláků – především se věnují určitému oboru a ten mívá nezdárka svůj vlastní slang. Obecně studentské jsou slangové výrazy jako *bakalářka* „bakalářská práce“, *diplomka* „diplomová práce“ nebo *stípko* „stipendium“. V nich se uplatňuje silný sklon mluvené češtiny vytvářet jednoslovná pojmenování s častými a významově vágními příponami *-ka*, *-ko*, ale i *-ek* nebo *-ák*.

Ve studentském slangu se však objevují i přípony značně neobvyklé, například *-ule* v termínu *bakule* „bakalářská státní zkouška“, méně často „bakalářská práce“. Tady je dokumentována i ta zmíněná tvořivost, protože uvedené významy byly přitvořeny k původnímu významu slova *bakule*, totiž „kulovité těleso, kulatý výrůstek, boule“. Slovo *bakule* díky svým asociacím příjemně odlehčuje závažnost státnic. Podobně odlehčující účinek mají termíny jako *zápich* „zápočet“ a především série slovesných výrazů, které označují „neúspěch u zkoušky či testu“: *nedát to*, *neprolézt*, *propadnout*, *prolínout*, *rupnout*, *vyfičet*, *vyhořet*, *vyšumět*.

Slang je specifický jen ve slovní zásobě – nemá svou charakteristickou gramatiku nebo zvukovou stránku. Některé termíny z českého studentského slangu jsou velmi staré, např. sloveso *biflovat se* „pílně, ale často jen mechanicky se učit“ s odkazem k německému *Büffel* „buvol“. Jiné termíny, např. *nerd* „nadprůměrně inteligentní osoba, často s oslabenými sociálními dovednostmi“, jsou u nás krátce – v americké angličtině je však tento výraz doložen už od 50. let 20. století.

Vrchol jazykové i jiné tvořivosti přichází u člověka někdy kolem jeho dvacátého roku. Před tímto mezníkem člověk teprve sbírá zkušenosti, materiál i odvahu – a po dvacítce zase lidskou tvořivost začíná brzdit rostoucí sklon k sebekontrolé a sebekritice. Vysokoškolští studenti jsou tedy, pokud jde o tvořivost, na vrcholu. Dokazuje to i jejich poměrně pestrý slang.

Ondřej Bláha
jazykovědec, FF UP

Autorův pořad *Okolo češtiny* vysílá Český rozhlas Olomouc každé úterý v 9:45 a 14:45.

studentští
senátoři

dvoustranu připravili:
Eva Hrudníková a Martin Višňa
foto: Jakub Čermák, Vojtěch
Duda, archiv senátorů

Máme mezi sebou otevřené vztahy, pracujeme transparentně, říká místopředseda senátu

Volí kandidáta na rektora, případně jej mohou odvolat. Jejich hlas je potřeba pro schválení univerzitního rozpočtu, vnitřních předpisů nebo například dlouhodobého záměru vysoké školy. Řeší zřízení nebo zrušení součástí univerzity. I tato veledůležitá rozhodnutí má ve svých kompetencích Akademický senát Univerzity Palackého, přesněji 24 senátorů volených na tříleté funkční období.

Celou třetinu tohoto samosprávného zastupitelského orgánu tvoří studenti. „Být senátorem je pro mě obrovskou školou, post místopředsedy to jen umocňuje. K funkci přistupuji s pokorou i nadšením,“ říká čtyřiařicetiletý Marek Stratilík, student právnické fakulty programu Právo a právní věda.

— Co vás motivovalo, a to už dvakrát, kandidovat do velkého senátu?

Možnost ovlivňovat věci, které se na univerzitě dějí, a kam univerzita směřuje. Zkrátka být u toho a mít určitý vliv, podílet

se na výsledku. Současně mě zajímaly procesy uvnitř univerzity. Ta nabízí studentům strašně moc možností k realizaci a tohle je jedna z nich. Jen se nesmíte bát jít s kůží na trh. Svůj mandát beru jako službu akademické obci.

— V senátu jste druhé funkční období, navíc jste obhájil post studentského místopředsedy. Nemalé zkušenosti tedy již máte. Je něco, co vás na práci senátora překvapilo?

Příjemně mě překvapilo, že nás studenti berou kolegové senátoři – vážení profesori a docenti – jako rovnocenné partnery. Hlas studenta má stejnou váhu jako akademika. Asi to není úplně automatické. To, že se snažíme být aktivní a na jednání připraveni, k tomu výrazně napomáhá. Přinášíme do věci studentský vzhled, kterého si kolegové a vedení univerzity cení.

— Jak náročná je příprava na jednotlivá zasedání senátu?

Vždy záleží na programu. Jsou zasedání, kdy příprava trvá v minutách, ale v poslední době především v souvislosti se vznikem vysokoškolského ústavu mi prostudování podkladů zabralo třeba i čtyři pět hodin.

— Studentskou kurii tvoří osm zástupců jednotlivých fakult. Jak funguje studentská spolupráce na této úrovni?

Velmi dobře. Tím, že můj senátní mandát pokračoval a měl jsem už jistě zkušenosti, snažil jsem se nové kolegy senátory hned od začátku zapojovat do dění, podporovat jejich aktivitu. Také jsme si rovnoměrně rozdělili například funkce v dílčích senátních komisích. Výsledky z nejrůznějších jednání a schůzek se snažíme mezi sebou vždy prodiskutovat, pracujeme transparentně. Máme mezi sebou otevřené vztahy, nikdo se nesnaží jet sám na sebe. Navíc si uvědomujeme, že pokud budeme jako kurie jednotní, jsme velmi silní. A to se nám daří.

? **Studentkých senátorů jsme se zeptali, proč je podle nich důležité, aby se studenti zajímali o dění na univerzitě a měli své zastoupení v Akademickém senátu UP, a také na to, co konkrétně oni chtějí v senátu dokázat.**

Lukáš Janoušek, Katolická teologie, studentský senátor za CMTF

Musím se přiznat, že jsem mile překvapen, jaký hlas mohou mít studenti k dění na naší univerzitě. Konkrétně v AS jsem si to uvědomil především při volbách rektora nebo při velkých rozhodováních, kdy byl každý hlas důležitý. My studenti můžeme být pro naši alma mater užiteční novými pohledy a nadšením. Když se to skloubí se zkušenostmi starších, můžeme tvořit krásné a prospěšné věci. Předěšlý akademický rok byl pro mě první zkušeností. Byl to čas především naslouchání, sbírání informací a nelehkých rozhodování. To bude dále pokračovat. Chci se stále dívat na věci objektivně a nezaujatě.

Michal Nguyen, Historické vědy, studentský senátor za FF

Senát je jako sněmovna. K volbám chodí cca 60 % občanů. Volební účast do našich senátů je sotva poloviční. Je to smutné, protože jsou pro univerzitu stejně důležité, jako je sněmovna pro stát. Pokud si někdo stěžuje, ale nezajímá se o zdejší dění a nevolí, nedává to smysl. Hlavně když si uvědomíme, že studenti tvoří drtivou většinu obce univerzity. Chci se přičinit o to, aby se o dění na univerzitě a o akademické senáty zajímalo aktivně co nejvíce studentů a akademiků.

Tereza Marková, Aplikovaná fyzioterapie, studentská senátorka za FZV

Jako největší úkol a zároveň čest senátorů vnímám volbu rektora, protože tím zásadně ovlivní chod celé univerzity v následujících letech. Mým cílem je lepší informovanost studentů FZV o dění v AS UP, protože podle mě není dostatečná. Moc bych si přála, aby příští studentský senátor z FZV přesně věděl, „do čeho jde“, a činnost vykonával s láskou k naší alma mater.

Lenka Murínová, Kinantropologie, studentská senátorka za FTK

Vidím význam a přínos v tom, zaujímat se o komunitu, do které patříme. Taktiež v spolupráci a vzájomnom dialógu naprieč rôznymi názormi, generáciami a hierarchickým usporiadaním v akademickom prostredí, pričom by som rada k takejto spolupráci a dialógu prispela aj svojím pohľadom a skúsenosťami.

Dominik Voráč, Čtenářství a mediální výchova ve vzdělávání, studentský senátor za PdF

Studentští zástupci umožňují poskytnutí zpětné vazby vedení univerzity či fakult, z pozice nestudenta je totiž těžké si některých věcí všimnout. Momentálně například vidím pár problémů z pozice doktoranda a doufám, že sám svou trochou do mlýna přispěju k tomu, aby se situace zlepšila.

Erik Juriš, Všeobecné lékařství, studentský senátor za LF

Pre univerzitu sa často používa aj označenie alma mater. Nechám na čitateľoch, aby si pozreli latinský preklad tohto krásneho vyjadrenia vzťahu, ktorý vzniká medzi študentom a jeho univerzitou. A práve preto je nutné aj prostredníctvom akademického senátu motivovať čo najviac študentov k aktívnemu zapojeniu sa do diania na univerzite, pretože to je hybnou silou k tomu, aby sme tvorili dynamickú a modernú univerzitu. Keď som kandidoval do volieb, priznám sa, nebol som úplne presvedčený, či študent v senáte môže niečo reálne zmeniť. Aj vďaka úžasnej kolektívnej spolupráci s mojimi študentskými kolegami už teraz viem, že to ide a mojím cieľom je o tom presvedčať konkrétnymi výsledkami akademikov i študentov. Základom úspechu je spolupráca a byť UP!

Aleš Stejskal, Aplikovaná fyzika, studentský senátor za PřF

Studenti tvoří největší část univerzity, přináší nové nápady, jsou budoucí generací. Kvalita vzdělání studentů ovlivňuje následně kvalitu samotného vysokého školství. Chci odvést potřebnou rutinní práci. Minulé vedení ukázalo vize a umění práci mediálně prodat, to ale vedlo k hromadění té rutinní práce.

spolkování

Student je tvor čínorodý a společenský, což dokazuje i fakt, že na Univerzitě Palackého působí na čtyři desítky studentských organizací, které obohacují kulturní a sportovní život v Olomouci, také třeba popularizují vědu nebo vydávají časopis. Na tuto dvoustranu se nám vešlo představení pouze desetiny z nich, úplný přehled je nicméně dostupný zde:

ELSA Olomouc studenty práv vzdělává, posílá do světa i baví

Je největší nezávislou asociací studentů práv a mladých právníků na světě. Své pobočky má ve 44 zemích napříč Evropou, na více než 375 fakultách a sdružuje na 50 000 studentů. Taková je v číslech The European Law Students' Association (ELSA), do které už třiačtyřicet let patří také olomoucká právnická fakulta.

Studentský spolek ELSA Olomouc má dnes na 70 členů a jeho aktivity jsou určeny všem posluchačům PF UP napříč programy a ročníky. „Snažíme se pořádat akce, které přispívají k rozšíření právního vzdělání, umožňující osobní rozvoj, seberealizaci a získávání nových zkušeností v oblas-

ti práva. Jedná se především o přednášky, semináře, konference či workshopy na aktuální témata. Pouštíme se i do méně formálních akcí,“ vyjmenovala Tereza Gajová, prezidentka ELSA Olomouc.

Jednou z nejvýznamnějších a největších akcí, kterou spolek v posledních letech pořádal, byla v roce 2019 Národní konference – Soukromé právo a jeho budoucnost v České republice. Ke každoročním akcím pak patří například veletrh pracovních příležitostí Job Fair Kontakt, soutěž v římsko-právním moot courtu nebo aktivní účast na Právnickém seznamováku. Naopak zcela novou aktivitou je Pr(á)vní kafe. „Po-

prvé jsme ji připravili vloni. Je určena pro studenty, které čeká zápis ke studiu. Jedná se o takové prvotní setkání se spolužáky a studenty vyšších ročníků, při kterém se mohou zeptat na cokoli, co je zajímavé ohledně studia a života v Olomouci,“ popsala Tereza Gajová a dodala, že prvním je navíc určena již tradiční Welcome game a také Pasování. ELSA jako mezinárodní spolek nabízí studentům práv i několik zahraničních aktivit. Vyjet mohou například na dva roky na pracovní stáž.

Členům spolku fakulta vděčí i za vznik Letní školy medicínského práva, která se poprvé konala v roce 2015. (eha)

Spolek mediků nabízí možnosti odreagování od studia

Spolek mediků funguje na lékařské fakultě s cílem prosazovat a hájit zájmy studentů Všeobecného lékařství, podporovat vzájemné vztahy mezi studenty, rozvíjet mezinárodní spolupráci a také přispívat svou činností k rozvoji vzdělání a lékařské

vědy. Je mimo jiné prostředníkem v komunikaci s vedením fakulty a významně se podílí na společenském dění na fakultě.

„Vzhledem k tomu, jak je studium medicíny náročné, tak se vždycky hodí mít nějaké kamarády, se kterými se o to člověk může podělit. A přesně toto spolek nabízí – možnost mít kolem sebe lidi, co to mají podobně, co nějak sdílí podobné starosti, možnost se odreagovat. Myslím, že to je hlavní přínos spolku pro mediky,“ říká předsedkyně Tereza Špalková. V průběhu roku spolek připravuje řadu kulturních a vzdělávacích akcí, jako je adaptační kurz pro studenty prvního ročníku, mikulášské rozsvícení vánočního stromku nebo Ples mediků, kampaň Daruj půllitr podporuje dárčovství krve.

Velký zájem bývá o kurz první pomoci Neznáš, nezachrániš, který Spolek me-

diků běžně pro všechny zájemce pořádá dvakrát do roka. Kapacita bývá zaplněná v řádu hodin. „Pojali jsme ho jako zážitkový kurz. Zaměřujeme se na konkrétní modelové situace, kdy nasimulujeme například autonehodu a účastníci nejprve sami předvedou, jak by postupovali, a poté dostanou zpětnou vazbu od instruktorů. Reálně si tak vyzkoušejí, co a jak v různých situacích dělat,“ dodává Tereza Špalková.

Rozvrh Spolku mediků narušila v minulém roce epidemie koronaviru, místo obvyklých aktivit se tak jeho členové věnovali zprostředkovávání dobrovolnické pomoci a v době vyhlášené podzimní pracovní povinnosti se snažili pro studenty vyjednat takové podmínky a umístění ve zdravotnickém zařízení, aby bylo možné zároveň zvládat i studijní povinnosti. (vim)

Vysokoškolské katolické hnutí je otevřené všem

Pravidelné studentské mše, přednášky zajímavých hostů, plesy, ale i různá neformální setkání a spousta dalších aktivit nejen pro studenty Univerzity Palackého a Caritas – vyšší odborné školy sociální organizuje Vysokoškolské katolické hnutí Olomouc. „Jsme spolek mladých lidí, kteří se hlásí ke křesťanským hodnotám, ale jsme otevření všem, věřícím i nevěřícím, různým názorům a debatám,“ říká Kateřina Adamcová, čerstvá absolventka CMTF UP a předsedkyně spolku. Na jeho vedení se kromě ní podílejí studenti z celé univerzity, kteří jsou zároveň ambasadory hnutí na svých fakultách.

Spolek úzce spolupracuje s Římskokatolickou akademickou farností Olomouc. Spolupřádají mimo jiné středně studentské mše v kostele Panny Marie Sněžné, které kvůli specifické atmosféře umocněné hudebním doprovodem scholy Sněžka navštěvují i zájemci z řad nestudentů, často i páry, které se právě během studií seznámily. Základnou spolku je klub Hacienda v Křížkovského ulici sloužící zejména k neformálnímu setkávání členů a příznivců hnutí. K zásadním pořádaným akcím patří zahajovací mše semestru, tradičně

doprovázená přednáškou na aktuální téma, během akademického roku pak třeba kostvina nebo církevní silvestr.

Členové VKH Olomouc umí být akční i v online prostředí. V době epidemie připravili na svých kanálech pravidelný program, kdy přenášeli mše, vypisovali různé kreativní výzvy nebo vyhlásili virtuální ples. „Nejvyšší účast jsme zazna-

menali při online přednášce nazvané Sex bez cenzury, to byla naplno využita kapacita naší platformy a další posluchači už se na přednášku nedostali,“ uvádí místopředseda pro vnější vztahy Vojtěch Godfryd z přírodovědecké fakulty. Pro něj bylo hnutí i jedním z důvodů, proč šel studovat do Olomouce. „Našel jsem tu spoustu kamarádů,“ dodává. (vim)

Fanoušci umění najdou zalíbení ve StuArtu

Spolek studentů a absolventů UP se zájmem o umění. To je Studium Artium, známý i pod názvem StuArt. „Věnujeme se podpoře studentů a absolventů uměnovědných, uměleckých a příbuzných kulturně-historických oborů. Pomáháme jim

s rozvojem dovedností a praktických znalostí a tím přispíváme ke zlepšení uplatnitelnosti zmíněných oborů na trhu práce a získání praxe v oblasti kultury. Naším zájmem je také umělecko-historická popularizační edukace. Spolupracujeme se státními i nestátními institucemi a organizacemi a přispíváme k šíření umění a kultury ve společnosti,“ říká předsedkyně Tereza Holoubková.

Aktivita se ve StuArtu dělí do tří oblastí – odborné, popularizační a komunitní. V rámci odborných aktivit spolek pořádá výstavy, přednášky, semináře i diskuzní setkání. K popularizačním aktivitám patří Cyklozávod za památkami Olomouce, exkurze zaměřené na poznání umění i komentované prohlídky a animační programy v rámci Noci kostelů a Dnů evropského dědictví v Univerzitním centru UP. Dvakrát ročně spolek vydává maga-

zín S. A. M. Komunitního ducha pak posilují pasování prvků, vánoční večírky nebo plesy.

„Během koronavirové krize jsme většinu aktivit museli přerušit, nyní věříme, že na podzim už bude epidemická situace přívětivější. Po programu v Uměleckém centru v rámci Dnů evropského dědictví a po cyklozávodu připravujeme v UPointu výstavu Terezy Paškové,“ dodává Tereza Holoubková a zdůrazňuje, že do aktivit spolku se může zapojit každý, ať už jako divák, účastník nebo organizátor. „Na našich akcích se můžeš potkat se zajímavými mladými umělci a lidmi, podílejícími se na umělecké scéně Olomouce. Pokud se chceš dostat do kolektivu lidí se stejnými zájmy, kteří ti mohou předat své zkušenosti, chceš získat praxi v kulturní sféře nebo máš už sám nějaký nápad na projekt či akci a nevíš, kde začít, jsme tu pro tebe.“ (map)

inspirativní příběh

text: Ivana Pustějovská
foto: Jakub Čermák

Tereza Kalousková: inspirace pro studentskou komunitu

Umět rychle zareagovat v okamžiku krize, najít nová řešení problémů, dokázat rozhodnout, co je prioritní, a především zvládnout komunikaci. To jsou schopnosti dobrého lídra. Jednoho takového, přesněji jednu takovou máme i na univerzitě. Dokonce „úředně“ potvrzenou. Reč je o Tereze Kalouskové, referentce ze zahraničního oddělení rektorátu. A označení lídr není nadšázka. Právě Tereza, absolventka anglické filologie a historie na filozofické fakultě, se letos stala laureátkou Aspen Central Europe Leadership Award. Cena je určena inspirativním mladým lídrům z regionu střední a východní Evropy.

Ocenění získala za své mimořádné aktivity pro zahraniční studenty UP v době loňské jarní vlny koronavirové pandemie. Studentům, kteří zůstali v Olomouci a ocitli se daleko od domova ve složité situaci, zajišťovala s týmem spolupracovníků veškerou podporu. Stala se pomyslným majákem pro cizince i pro jejich rodiny. Tereza byla často tím hlasem, který vysvětloval, informoval i utěšoval. Zdá se to už dávno, ale vzpomeňme si. Hltali jsme informace o covidu, šili roušky, rozlévali dezinfekci, nakupovali do zásoby... A vzájemně se ujišťovali, že to zvládneme. Byli jsme vystrašení. Ale byli jsme doma. Zahraniční studenti, kteří nestihli nebo nemohli opustit Česko, na tom byli hůř. Izolování, nejistota, vyplašení, bezrodin, v cizí zemi.

„My z univerzity jsme suplovali stát a jeho nefungující instituce. Obsluhovali jsme telefonní informační linky v angličtině, překládali jsme všechny důležité infor-

mace a dokumenty. A také jsme studenty objednávali na testování, protože vyhlášky předepisovaly, že musí ke svému doktorovi. Oni tady svého doktora ovšem neměli a vzít je nikdo nechtěl. A tak jsme se o ně starali my. A když onemocněli, a naštěstí neměl nikdo vážný průběh, skvěle zafungovaly koleje, které daly dohromady dobrovolníky a ti obstarávali nákupy,“ vzpomíná na dny i noci, kdy byla 24 hodin denně na mobilním telefonu. A mimochodem v její řeči často zaznívá slovo, které také patří do slovníku dobrého lídra. Neříká já, ale my...

„Věříme, že si Tereza zaslouží uznání za aktivní prosazování odpovědného občanství. Představuje inspiraci pro studentskou komunitu,“ vyzdvihl Aspen Institute CE aktivitu, energii i empatii, s jakou pracovala v době globální pandemie. Když má odpovědět na otázku, kde se v člověku vezmou takové manažerské schopnosti, neváhá: „To je přeci slušnost. Když vidím člověka, který potřebuje pomoci, tak se neotočím a nebudu dělat, že to není můj problém.“ Pandemie jí ukázala, že možná zvládne víc, než si sama myslela, a tak když dnes přemýšlí o budoucnosti, má jasněji. „Baví mě internacionalizace, baví mě pracovat jak pro studenty, kteří přijíždí k nám, tak pro naše, kteří vyjíždí za hranice. Chci pomáhat a střetávání se s různými kulturami je pro mě obrovským přínosem, nutí mě nezůstávat v nějaké ulitě, konfrontovat se i s názory, které mi nejsou blízké. I díky nynější práci si dokážu představit svou další budoucnost někde v mezinárodních vodách. Uvidíme,“ usmívá se.

Jména držitelů ceny Aspen Central Europe Leadership Award byla vyhlášena na výroční konferenci Kam kráčíš, Česko 2020, jejímž hlavním tématem byl restart střední Evropy. „Aspen Institute Central Europe každoročně uděluje cenu mladým lidem, kteří prokázali svými činy výjimečný postoj v oblasti odpovědného občanského přístupu a hodnotového leadershipu s jasným společenským dopadem. Letos toto ocenění získali Tereza Kalousková a Michal Tarnowski, kteří prokázali svůj obětavý postoj v době pandemické krize,“ uvedl Milan Vašina, výkonný ředitel Aspen Institute CE.

text: Egon Havrlant
foto: Jakub Čermák

rozhovor

A man with short brown hair, wearing a black polo shirt with a blue lanyard and grey trousers, sits on a dark leather sofa. He has his arms crossed and is looking towards the camera. The background features a wooden arched mirror, a framed picture on the wall, and a window with light-colored curtains. A red and white patterned rug is on the floor.

Rektor Martin Procházka: Studenti mají ke mně dveře otevřené

Od letošního května má Univerzita Palackého v Olomouci ve svém čele nového rektora, kterým se stal lékař, pedagog a dosavadní děkan fakulty zdravotnických věd Martin Procházka. Na co se chce během svého rektorského období zaměřit, co si může univerzita odnést z období pandemie, jak důležité jsou pro studenty zkušenosti ze zahraničí nebo jak zabránit odlivu mladých lidí do jiných regionů, na tyto a další otázky odpovídá v našem rozhovoru.

— V jakém stavu jste na začátku letošního května univerzitu přebíral a na co chcete klást během svého rektorského období důraz?

Univerzita Palackého je ve velmi dobrém, a nebál bych se dokonce říci, že i ve špičkovém stavu, co se vědeckého výkonu týče. Dosáhli jsme na přední příčky mezi vysokými školami v rámci České republiky a náš výkon šel zejména v posledních letech nebyvalým tempem nahoru. Právem patříme mezi tři top univerzity v zemi a je za tím obrovský kus práce celé řady skvělých lidí, které ve svých řadách máme. Univerzity ale mají dva pilíře, vedle vědy a výzkumu je tím druhým – ovšem minimálně stejně důležitým – vzdělávání. Je pravdou, že někdy bohužel v honbě za nejrůznějšími body a hodnoceními v žebříčcích zapomínáme na studenty. Právě proto bych v průběhu svého rektorského mandátu chtěl klást hlavní důraz na práci se studenty a pro studenty, především pak na zkvalitnění samotné výuky.

— Jaké konkrétní kroky plánujete v tomto směru udělat?

Zahájili jsme několik projektů, jako jsou například nejrůznější školicí akce pro doktorandy, chceme se zaměřit na kvalitu výuky na jednotlivých fakultách, podporujeme vznik centra excellence pro výuku a podobné věci. Opravdu na tu vlastní výuku a na studenty klademe a budeme klást, myslím, větší důraz, než tomu bylo v dobách předěšlých. Důležité je pro mě znát názory studentů, budovat s nimi vztahy založené na důvěře, proto plánuji pokračovat v debatách se studentskou kurií. Přál bych si, aby se právě studenti zapojovali do života univerzity co nejvíce, aby se o svou alma mater zajímali, aby byli součástí důležitých jednání a jejich hlas byl slyšet. Chci jim jako rektor nabídnout opravdu otevřené prostředí. Když budou potřebovat, mají ke mně kdykoliv dveře otevřené.

— Pandemie koronaviru vzala studentům celé tři semestry v normálních podmínkách. Podepsala se na nich distanční výuka?

Jsem přesvědčený, že určitě ano. Stačí vzít v úvahu například studenty, kteří loni na-

stoupili do prvních ročníků, a ačkoliv jsou už rok studenty Univerzity Palackého, mnozí z nich se se svými spolužáky dosud neseťkali. To se bezpochyby může projevit problémy v mezilidských vztazích takových kolektivů. Řada studentů mohla také během toho podivného období ztratit motivaci, mohli hůře zvládat plnění svých studijních povinností a někteří třeba i uvažovali o ukončení studia. Pevně věřím, že takových případů, kdy studium opravdu vzdali, nebude mnoho, ale budeme to schopni správně vyhodnotit až s určitým odstupem času.

— Dají se na tomto covidovém období najít z pohledu univerzit i nějaká pozitiva?

V oblasti digitalizace a elektronizace výuky nás pandemie hodně posunula. Naučili jsme se pracovat s komunikačními platformami a více využívat prvky online výuky. V mnoha směrech je to přínos, zejména pak v případě velkých přednášek pro sto padesát nebo dvě stě lidí. Máme spoustu studentů, kteří mají hodně zájmových činností, a ti si mohou přednášku pustit třeba v klidu až večer, ale i všichni ostatní se mohou vrátit k probírané látce, kterou při prezenční výuce třeba nezachytí, mohou si udělat podrobnější poznámky. Podle mého názoru covid-19 i do budoucna ovlivní výuku tak, že se dostaneme ke kombinaci obou stylů výuky, a pokud se je naučíme využívat dobře, tak to bude ku prospěchu studentů i pedagogů.

— Je možné vnímat Univerzitu Palackého v Olomouci jako atraktivní školu pro tuzemské i zahraniční studenty?

Naše univerzita je zcela jistě atraktivní vysokou školou a její atraktivita nespočívá pouze v tradici. Je pravdou, že nás naši partneři obvykle prezentují jako druhou nejstarší univerzitu v zemi s obrovskou tradicí, a ta historie stále dělá velký dojem. Přitažlivost olomoucké univerzity spočívá také v místě, kde působíme, protože Olomouc je skutečně univerzitním městem a připomíná podobná města ze zahraničí, jako je například německý Heidelberg nebo švédský Lund. Studenti tu mají příjemné prostředí, ve kterém se mohou cítit bezpečně, a v tomto směru může být univerzita přitažlivá i pro zahraniční studenty. Ale my samozřejmě nemůžeme žít jen z toho, že naše univerzita byla založena v roce 1573 a vchovala spoustu známých osobností a vědců nebo že sídlíme v jednom z nejkrásnějších měst České republiky. Důležitá je především kvalita výuky a já bych v tomto směru chtěl pracovat na tom, aby nám evaluace našich současných studentů poskytl dostatek relevantních informací

pro to, abychom se stali ještě atraktivnější vysokou školou pro studenty budoucí.

— Máte v plánu se v oblasti zvyšování kvality výuky někde inspirovat?

Nechceme být v žádném případě izolovaní a zahledění sami do sebe, chceme být moderní otevřenou univerzitou se vším světem. Razantně jsme vstoupili do aliance evropských univerzit Aurora, do níž je začleněno asi deset univerzit především ze západní Evropy. Oblastí naší spolupráce je celá řada, ale velmi důležitou součástí je právě kvalita výuky, systém vzdělávání a výměna studentů. Čili jedná se vlastně o takový Erasmus na vyšší úrovni, a to nejen pro studenty, ale i pro pedagogy, včetně společných vzdělávacích programů. V alianci máme velmi významného partnera, kterým je Islandská univerzita v Reykjavíku, ale i Kodaňská business škola v Dánsku. Máme zájem a snahu jejich dobré zkušenosti a úspěšné modely – pokud nám to umožní náš akreditační systém – převzít a uplatnit u nás.

— Zkušenosti jste získával v Belgii, Švédsku nebo Holandsku. Považujete zahraniční pobyty studentů za důležitou součást vzdělání?

Zahraníční zkušenost je podle mého názoru základ a studenti by měli využít šanci vycestovat a poznat jiné univerzity a jiné kulturní prostředí. Někdy slychávám velkou kritiku programu Erasmus, který bývá označován za určitý druh akademické turistiky. S tím ale nemohu v žádném případě souhlasit. Už jen samotná skutečnost, že student na tři měsíce vycestuje a pozná prostředí cizí země, je nucen komunikovat v cizí řeči a má interakci se studenty z řady dalších zemí, jej ohromným způsobem posune. Málo platné, naše česká kotlina je specifická a vždycky jsme u nás měli tendenci být jako ti hobiti zalezlí ve své noře a nevystřikovat hlavy. Pro zdravý vývoj naší společnosti je ale působení různých kulturních vlivů důležité, formuje nás, rozšiřuje naše obzory. Pokud zůstaneme uzavření a nebudeme přejímat dobré vzory a zkušenosti ze zahraničí, nebudeme schopni posunout na vyšší úroveň nejen školství, ale ani obory, do kterých naši studenti po absolutoriu směřují.

— Olomoucká univerzita nemá technicky zaměřenou fakultu a řada mladých lidí za studiem míří do jiných regionů, kde později získají práci a zpět už se třeba nevrátí. Jak tento problém řešit?

Je to dlouhodobý problém. Určité technické obory bychom uvítali zejména s ohledem na to, jak se mění a vyvíjí společnost a požadavky na praktické vzdělávání stu-

Martin Procházka (* 1970)

Absolvent Lékařské fakulty Univerzity Palackého v Olomouci (LF UP), profesor v oboru gynekologie a porodnictví. Od roku 1994 pracoval na Porodnicko-gynekologické klinice LF UP a Fakultní nemocnice Olomouc (FNOL), od roku 2019 byl děkanem Fakulty zdravotnických věd UP (FZV UP) a od roku 2014 přednostou Ústavu lékařské genetiky LF UP a FNOL. Dříve vedl také Ústav porodní asistence FZV UP. Ve své odborné práci se zaměřuje na perinatologii, fetomaternální medicínu a lékařskou genetiku, zejména na závažné komplikace při těhotenství či na problematiku geneticky podmíněných poruch krevního srážení. Jako lékař se odborně specializuje na vysoce riziková těhotenství, trombofilní stavy a na ambulantní gynekologii a prenatální péči, neplodnost a endometriózu. Zkušenosti získal i v rámci studijních pobytů a odborných stáží v Belgii, Švédsku a Holandsku. Podle databáze Web of Science je autorem 119 odborných prací, které mají přes 500 citací. Je členem výboru České gynekologicko-porodnické společnosti ČLS JEP, členem Společnosti lékařské genetiky a genomiky ČLS JEP a několika dalších evropských i mezinárodních odborných společností.

dentů. Už nyní se snažíme tuto situaci řešit spoluprací s technickými univerzitami a fakultami v našem okolí, ať už je to Vysoká škola báňská v Ostravě, Vysoké učení technické v Brně a další. Nebudeme ale budovat další technickou fakultu, spíš půjdeme cestou vypisování společných oborů. Příkladem může být obor Průmyslový design, kde se výtvarná část studia odehrává u nás a technická část v Ostravě. Chceme pracovat na tom, aby chytré mozky neopouštěly náš region, je to záležitost i určitého průzkumu mezi našimi absolventy. Snažíme se rozvíjet náš alumni program, zjišťovat, jak se naši absolventi uplatňují, proč odcházejí, jaké profese dělají. Jsme v tom teprve na začátku, ale věřím, že tato analýza nám přinese odpovědi na otázky, jakým způsobem udržet ty nejlepší studenty u nás na univerzitě a v regionu.

— Co byste poradil středoškolákovi, který zvažuje studium na vysoké škole?

Určitě bych mu poradil, aby studovat šel. S mladými lidmi debatují často a rád, a pokud se bavíme o výběru studia a povolání, vždycky jim radím, aby se nejprve podívali na to, co lidé v daném oboru v praxi skutečně dělají. Mnohdy totiž tu představu nemají, a vyberou si studium, které jim v danou chvíli připadá atraktivní, ale až po jeho absolvování někdy zjistí, že realita neodpovídá tomu, co si původně představovali. Období studia je opravdu krásné, je spojeno s mládím a většina lidí na tu dobu ráda vzpomíná. Je ale důležité si také uvědomit, že nejde o nic menšího než o přípravu na budoucí povolání, kterému se možná budeme věnovat po celý život.

Olomoučtí vědci patří mezi průkopníky ve zkoumání využití času

Na intenzivním rozvoji výzkumného směru zvaného time-use epidemiology má nemalý podíl i tým odborníků z Fakulty tělesné kultury a Přírodovědecké fakulty UP. Za přínos v oblasti zkoumání využití času z pohledu pohybového chování docent Aleš Gába a doktorandka Nikola Štefelová obdrželi výroční cenu společnosti International Network of Time-Use Epidemiologists (INTUE).

Pohybová aktivita, sedavé chování a spánek, to jsou tři typy chování, jejichž rovnováhou během 24 hodin dne se vědci v rámci time-use epidemiology zabývají. „Snažíme se mezi nimi nalézt optimální rovnováhu a hledáme determinanty,

kteří využití času ovlivňují, jako je například věk, pohlaví nebo rodinné prostředí. Zajímavou otázkou je například to, jak se mění využití času v průběhu dospívání a jakým způsobem tyto změny ovlivní zdraví jedince do budoucna. Také se zatím například neví, jaký koktejl pohybového chování zvyšuje riziko úmrtí. Jsme vlastně teprve na začátku,“ uvedl Aleš Gába s tím, že vizí je vytvořit v České republice ucelený systém pravidelného monitoringu v populaci.

První kroky k němu již olomoucký mezifakultní tým, který pro vyhodnocování sesbíraných dat používá inovované statistické metody, zejména takzvanou analý-

zu kompozičních dat, učinil pod hlavičkou vloni završeného projektu podpořeného Grantovou agenturou České republiky. Jeho výstupem byla řada kladně hodnocených článků, z nichž tři vyšly v prvním decilu odborných časopisů v oboru, jako je International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity.

„Ocenění naší práce výroční cenou INTUE mě potěšilo, protože jsme se pustili do něčeho zcela nového, což je vždy spojeno s velkým rizikem. Podařilo se nám však najít směr výzkumu, který dává smysl a do budoucna by mohl z hlediska zdraví populace mít zajímavý dopad,“ uzavřel Aleš Gába. (vim)

Na cyrilometodějské teologické fakultě zkoumali dopady borreliózy

Vědce z Institutu sociálního zdraví Cyrilometodějské teologické fakulty UP v rámci výzkumu podpořeného Technologickou agenturou ČR zajímaly zkušenosti pacientů s lymeskou borreliózou, multisystémovým onemocněním, které může napadnout celou řadu tkání a orgánů a imitovat tak příznaky jiných nemocí. Rozhovory se čtyřmi desítkami lidí, které mohou po-

sloužit jako cenný zdroj informací pro lékaře, nemocné i například studenty zdravotnických oborů, jsou k dispozici na portálu www.hovoryozdravi.cz.

„Zaměřili jsme se jak na případy ‚nekomplikované‘ borreliózy, tak na nemocné, kteří sami sebe označují jako ‚chroniky‘. Zachytili jsme zkušenosti lidí s nejrůznějšími průběhy i projevy nemoci, s různě dlouhou cestou ke stanovení diagnózy i různě úspěšně zabírající léčbou. Mluvili jsme s lidmi, kteří vyzkoušeli kromě standardní léčby i další možnosti. Někteří naši respondenti se stále potýkají s přetrvávajícími zdravotními problémy, někteří i se strachem, že pro ně už život nikdy nebude takový, jako byl před touto nemocí. Věříme, že i takoví lidé by se měli mít kam obrátit pro pomoc a podporu v naději na plné vyléčení

nebo alespoň zmírnění vyčerpávajících potíží,“ uvedla hlavní výzkumnice, socioložka Veronika Navrátilová.

Přínos výzkumu, jehož odborným garantem byl imunolog Evžen Weigl z Ústavu imunologie LF UP, vidí v tom, že je téma této závažné a poměrně časté nemoci uchopeno z pohledu pacienta. „Víme, jak onemocnění sami vnímají, čemu věří a co potřebují. Tyto informace jsou zásadní pro stále více prosazovaný ‚patient centered design‘ lékařské péče. Doufáme, že nemocným výstupy výzkumu poskytnou oporu prostřednictvím sdílení zkušeností s onemocněním. A lékařům zprostředkují informace, které jim mohou pomoci v tom, jak s pacienty jednat, co jim o nemoci sdělovat a jak je podpořit. A to je něco, čím můžeme přispět my – sociologové a psychologové,“ dodala. (vim)

Právník Filip Melzer získal prestižní cenu za odborné články

Cenu Václava Mandáka za nejlepší odborný článek publikovaný v Bulletinu advokacie v roce 2020 získal Filip Melzer. Redakční rada časopisu vydávaného Českou advokátní komorou ocenila odborníka z katedry soukromého práva a civilního procesu olomoucké právnické fakulty za dva na sebe navazující a vysoce aktuální příspěvky zveřejněné v dubnu a červnu loňského roku.

Prestižní Cena Václava Mandáka byla letos udělena již počtvrté. Pojmenovaná je po dlouholetém šéfredaktorovi Bulletinu advokacie. „Články jsme hodnotili podle odborné kvality, srozumitelnosti a argumentační přesvědčivosti, přínosu pro právní a zejména advokátní praxi a přihlíželi jsme i k původnosti tématu a jeho aktuálnosti v daném kalendářním roce,“ popsala kritéria Hana Rýdlová, šéfredaktorka bulletinu, která společně s redakční radou o ocenění rozhodovala.

Filip Melzer hodnotitele zaujal dvěma na sebe navazujícími příspěvky Poskytování náhrad za újmy vyvolané krizovými opatřeními v průběhu koronavirové pan-

demie a Poskytování náhrad za újmy vyvolané mimořádnými opatřeními ministerstva zdravotnictví po jejich zrušení.

Ve svých člancích poukázal již v dubnu loňského roku na to, že ekonomické důsledky pandemie onemocnění covid-19 budou obrovské. V úvodním příspěvku Filip Melzer nastínil obrysy možného právního řešení prostřednictvím náhrady škody a vůbec problémů, které vyvolává právní úprava poskytování náhrad podle krizového zákona. Již tehdy však bylo zřejmé, že se vyskytuje a vyskytne i řada dalších problémů. Druhý jeho příspěvek se týkal následného vývoje, kdy obsahově velmi obdobná opatření byla vydána již nikoli na základě krizového zákona, nýbrž podle zákona o ochraně veřejného zdraví, když následně příslušná mimořádná opatření Ministerstva zdravotnictví byla k 27. 4. 2020 zrušena rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 23. 4. 2020.

„Musím přiznat, že z ocenění mám velkou radost. Bulletin advokacie je časopis celé

Filip Melzer převzal Cenu Václava Mandáka v sídle České advokátní komory v Praze.

české advokacie, a tím největší právnické profese u nás. Psát pro právní praxi je přitom podle mého názoru klíčovým úkolem doktríny. Pokud praktická odborná veřejnost toto ocení, je to vlastně největší vyznamenání,“ řekl Filip Melzer, který je kromě vysokoškolského pedagoga také advokátem a předsedou České a slovenské společnosti pro deliktivní právo a příbuzné obory. (eha)

Nadace Experientia podpoří mladou vědkyni z přírodovědecké fakulty

Soňa Krajčovičová z přírodovědecké fakulty je jedním ze dvou letošních držitelů grantu Nadace Experientia manželů Dvořákových. Nadace podporuje mladé vědce a vědkyně z oboru organické, bioorganické a medicíně chemie na českých i za-

hraničních státech. Nadaná vědkyně odcestovala na roční stáž na University of Cambridge, kde se chce věnovat metodologii, s jejíž pomocí bude možné připravit multifunkční sloučeniny pro vývoj nové generace cílených léčiv.

„Získání grantu pro mě znamená opravdu hodně, jak lidsky, tak pracovně. Je to skvělá příležitost, kterou málokdo dostane. Manželé Dvořákové jsou skvělí lidé, obdivuji je už mnoho let za to, co dělají pro českou vědu. Zároveň však působí velice skromně a lidsky, což je v současné době skoro až nevidaný úkaz. Stipendium Nadace Experientia je velmi prestižní záležitost a v našem oboru často jediná možnost, jak se může mladý vědec podívat po dokončení doktorského studia do zahraničí a nabrat potřebné vědecké zkušenosti,“ uvedla Soňa Krajčovičová.

Její projekt je založen na přípravě prostorově uzamčených peptidických sloučenin, které budou pomocí metody „sponkování“ peptidu vnášet do molekuly

několik užitečných látek, například malých organických molekul. To umožní přípravu multifunkčních, biologicky zajímavých sloučenin. „V projektu jsem přišla s několika nápady, jak tyto látky připravit. Na pohled to vypadá jednoduše, ale jedná se opravdu o hodně komplexní organické sloučeniny, což s sebou většinou přináší syntetické komplikace,“ popsala oceněná vědkyně v oboru organické chemie.

Soňa Krajčovičová získala od Nadace Experientia stipendium v hodnotě 945 tisíc korun, díky kterému absoluuje roční zahraniční stáž na University of Cambridge ve Velké Británii. Již od července letošního roku působí ve skupině profesora Davida Springa. Druhý grant získal absolvent Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého Athanasios Markos z Ústavu organické chemie a biochemie AV ČR. Oba stipendisté tak rozšíří řadu 17 excelentních mladých vědců a vědkyň do 35 let, které Nadace Experientia podpoří. (cho)

Paměť UP je obohacena o vzpomínky profesora Jaroslava Peprníka

Před několika lety oslovil Archiv UP emeritního profesora Jaroslava Peprníka, aby založením svého osobního fondu obohatil živou paměť Univerzity Palackého. Letos vyšly ve Vydavatelství UP Vzpomínky anglisty. Staly se devátým svazkem ediční řady Paměť Univerzity Palackého.

Jaroslav Peprník, český filolog a lingvista, patří k zakladatelům anglistiky v Olomouci. Nepřehlédnutelným aspektem jeho odborné činnosti je nesmírně široký přehled o literatuře a reáliích, vlastně o všem, co souvisí s kulturou anglofonních

zemí. Bez jeho učebních textů se dlouhou dobu neobešla výuka angličtiny na našich vysokých i středních školách. Působení v oboru lexikologie řadí profesora Peprníka mezi naše přední specialisty v této lingvistické disciplíně.

V knize se čtenář dozví, že k sepsání vzpomínek přivedly autora dva motivy. První vychází z přesvědčení, že dvě třetiny jeho života byly dramatičtější než životy velikanů anglistiky Mathesia, Trnky, Vachka a Poldaufa. Navíc zamýšlí čtenáře i mírně pobavit spíše než vzdělat v obo-

rech lexikologie, lexikografie, metodiky vyučování angličtině a historie styků s anglofonní oblastí. Jaroslav Peprník poznal Velkou Británii již před sedmdesáti lety a USA před padesáti roky, a čtenář tak podle něj může porovnat jeho zážitky se svými ze současnosti. Druhý motiv je nasnadě: profesor Peprník má v plánu si memoáry přečíst, až mu přestane sloužit paměť. Navíc s tajnou nadějí, že si je ve stáří přečtou i jeho vnuci. Je totiž přesvědčený, že ústní vzpomínky zřídka přežijí třetí generaci. (map)

Jedinečná kniha shrnuje zkušenosti s terapií ruky

Přehled moderních postupů vyšetření a léčby pacientů s postižením funkcí ruky přinesla nová kniha s jednoduchým názvem Terapie ruky, do níž přispělo svými zkušenostmi patnáct lékařů a terapeutů z celé České republiky. Je určena zejména těm odborníkům, jejichž vzájemná spolupráce je nezbytnou podmínkou úspěšné léčby pacientů s poraněním či onemocněním horních končetin. Využijí ji tak ergoterapeuti, fyzioterapeuti a lékaři, kteří se zabývají

problematikou ruky z hlediska své profese, tedy traumatologové, neurologové, revmatologové nebo například ortopedi. Přírůstek jistě bude i pro studenty oborů ergoterapie, fyzioterapie nebo všeobecné lékařství.

„Ruce jsou velmi složitý výkonný orgán, bez něhož nelze realizovat řadu důležitých lidských činností. Jejich poranění či onemocnění okamžitě ovlivní kvalitu našeho života. Proto jejich léčbě věnujeme zvláštní pozornost. Terapie musí být komplexní

a vyžaduje úzkou spolupráci řady profesí. Z těchto důvodů vznikla Česká společnost terapie ruky sdružující odborníky, kteří se ruce z medicínského nebo terapeutického hlediska dlouhodobě věnují,“ uvedla hlavní autorka Jana Vyskotová z Ústavu klinické rehabilitace FZV UP.

Kromě ní se na knize s řadou kazuistik a doporučení a s bohatým obrazovým doprovodem podíleli například Kateřina Macháčková z Rehabilitačního ústavu Hrabyně, ergoterapeutka Ivana Krejčí z Fakultní nemocnice Ostrava, primárka Ústavu chirurgie ruky a plastické chirurgie ve Vysockém nad Jizerou Alena Schmoranzová, primář Centra léčebné rehabilitace prostějovské nemocnice a přednosta Ústavu klinické rehabilitace FZV UP Petr Konečný nebo Peter Olšák, který působí na Lékařské fakultě UP a ve Fakultní nemocnici Olomouc.

Kniha vyšla pod záštitou České společnosti terapie ruky České lékařské společnosti J. E. Purkyně a Fakulty zdravotnických věd UP u Vydavatelství UP. (vim)

Cena Edwina Ziegfelda pro Petru Šobáňovou

Výroční mezinárodní cenu The Edwin Ziegfeld Award získala Petra Šobáňová, proděkanka pro rozvoj a vnější vztahy Pedagogické fakulty UP. Ocenění uděluje Americká společnost pro výchovu uměním vřídícím osobnostem za zásluhu o výtvarnou výchovu.

Cenu Edwina Ziegfelda získávají osobnosti, které na mezinárodní úrovni významně přispěly k rozvoji oblasti uměleckého vzdělávání.

„Je to pro mne ohromná čest. Na slavnostním virtuálním předávání jsem děkovala nejen výboru International Ziegfeld

Award, ale také kolegyni Janě Jiroutové, která byla mou blízkou spolupracovnicí při realizaci mezinárodní konference, jejímž cílem byla odborná a didaktická reflexe fungování výtvarné výchovy během pandemie. Nominaci a ocenění jsem obdržela právě za uspořádání této konference. Jsem přesvědčena, že cena patří také mé fakultě a České sekci INSEA,“ řekla Petra Šobáňová, členka katedry výtvarné výchovy PdF UP. V České republice získala tuto cenu pouze legenda české výtvarné pedagogiky Jaromír Uždil.

(map)

Olomoučtí mikrobiologové úspěšně bojují s rezistencí bakterií na antibiotickou léčbu

Antibiotika jsou již desítky let nedílnou součástí léčby bakteriálních infekcí, rozmach jejich využívání ale zároveň představuje stále větší problém. Se stoupající rezistencí bakterií totiž hrozí ztráta jejich účinku. Na problematiku se dlouhodobě zaměřují mikrobiologové z Lékařské fakulty UP a Fakultní nemocnice

Olomouc, kteří výsledky své práce shrnuli v rozsáhlé, v českém prostředí unikátní studii v impaktovaném časopise Antibiotics.

„Stoupající rezistence bakterií vůči antibiotikům je jedním z největších medicínských problémů současnosti. Masivní používání antibiotik při léčbě pacientů

vede k tomu, že se bakterie adaptují a šíří se jejich rezistence. Stoprocentně účinná antibiotická léčba už dnes neexistuje a vážně nám hrozí, že ji ztratíme jako celek, což by nás uvrhlo zpět do časů, kdy bakteriální infekce byly nejčastější příčinou úmrtí,“ varuje profesor Milan Kolář, přednosta Ústavu mikrobiologie LF UP a FNOL.

Jeho tým tak do praxe ve fakultní nemocnici uvádí opatření vedoucí k racionální antibiotické léčbě založené na adekvátním výběru antibakteriálních přípravků, odpovídající délce jejich aplikace, a vhodném způsobu podání, a současně dbá na dodržování antibiotické politiky, která má vývoj bakteriální rezistence omezit.

„Můžeme pacientům poskytnout vyšší pravděpodobnost, že jejich léčba bude účinná. A co je důležité, na vedení antibiotické terapie se přímo podílí kliničtí mikrobiologové. Není to zcela běžné, protože těchto odborníků není nikde dostatek. Obecně se však současná klinická mikrobiologie daleko více prolíná do praxe. Náš obor se neuvěřitelným tempem rozvíjí, umíme zkrátit procesy, které ještě nedávno trvaly den, na několik málo minut. To může zachránit životy, mimo jiné i v době koronavirové epidemie, protože i během ní platí, že pacienti s covidem-19 často umírají na sekundární bakteriální infekce,“ dodal Milan Kolář.

(vim)

Vědci našli nový způsob, jak zabránit odolnosti bakterií

Vědci z Univerzity Palackého našli nový způsob, jak překonat odolnost bakterií vůči antimikrobiálním účinkům nanostříbra. Vsadili na jeden z derivátů grafenu, na nějž nanočástice stříbra navázali pevnou vazbou. Tím vytvořili mechanickou bariéru, kterou bakterie nedokážou svými obrannými mechanismy překonat. Metoda má velký potenciál zejména v lokální dezinfekci a antibakteriální léčbě. Výsledky publikoval časopis *Advanced Science*, který ji vybral i na titulní stránku.

Nanočástice stříbra se stále více uplatňují v moderní medicíně, kde podporují nebo částečně nahrazují antibiotickou léčbu. Olomoučtí vědci před třemi lety přišli s přelomovým poznatkem, že bakterie si umí i vůči nanostříbru vytvořit odolnost. Zjistili, že nanočástice stříbra ztrácejí svůj antibakteriální efekt, pokud se shlukují do větších celků – agregátů. Na toto slabé místo útočí bakterie pro-

dukci proteinu flagelinu, jenž shlukování nanočástic, a tedy i vznik bakteriální rezistence podporuje. K řešení právě tohoto problému nyní vědci použili chemicky upravený grafen.

„Podařilo se nám vytvořit tak silnou vazbu mezi chemickými skupinami na povrchu grafenu a nanočásticemi stříbra, že ji ani obranný mechanismus bakterií nepřekoná. V tom je náš postup unikátní. Nemuseli jsme využít žádné další chemické látky, ale šli jsme cestou mechanické bariéry,“ uvedl doktorand a první autor práce David Panáček z Českého institutu výzkumu a pokročilých technologií UP (CATRIN).

Nová cesta je univerzálnější

V minulosti výzkumníci z UP potlačili obrannou schopnost bakterií využitím přírodních látek. K nanočásticím stříbra přidali extrakt z kůry granátového jablka, který blokuje produkci flagelinu.

„Výhoda nynějšího řešení spočívá v tom, že vazba nanostříbra ukotveného na kyanografen je natolik silná, že flagelin produkováný bakteriemi nedokáže nanočástice stříbra shlukovat a ty si zachovávají vysokou antibakteriální aktivitu. Tento univerzální způsob bude efektivní i v případech, kdy si bakterie vyvinou schopnost shlukovat nanostříbro pomocí jakéhokoliv jiného mechanismu či jiné chemické látky, než je flagelin,“ uvedl Aleš Panáček z katedry fyzikální chemie Přírodovědecké fakulty UP.

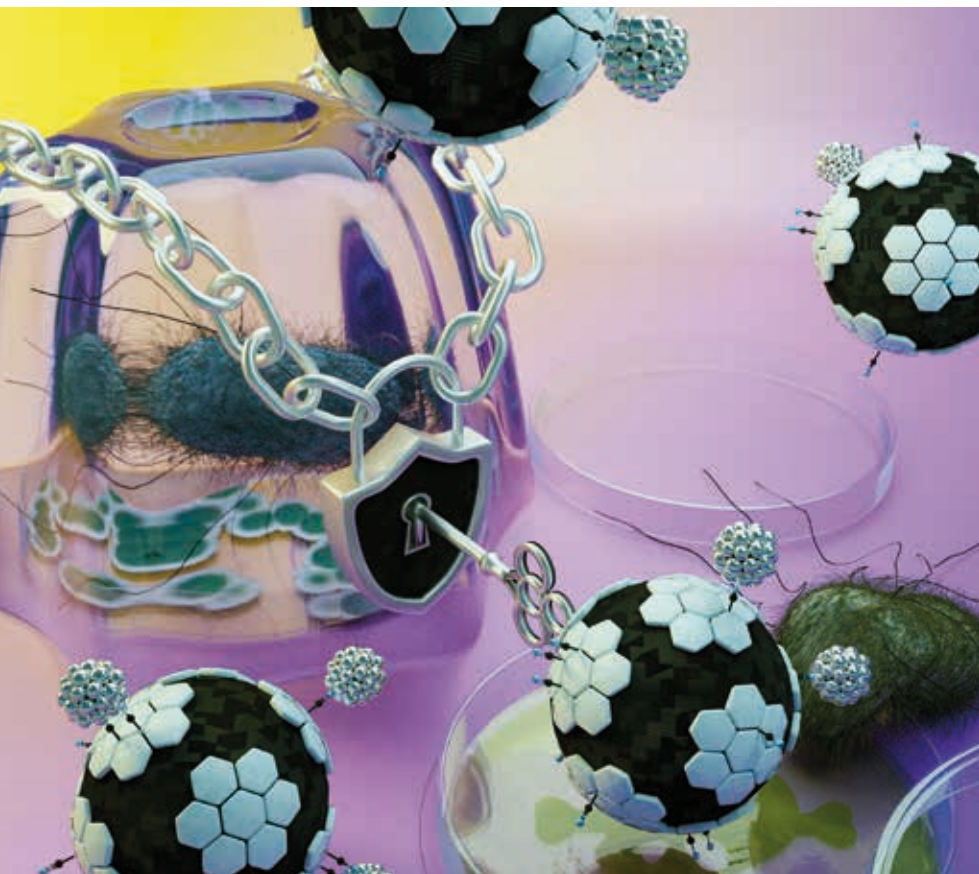
Příspěvek k řešení antibiotecké krize

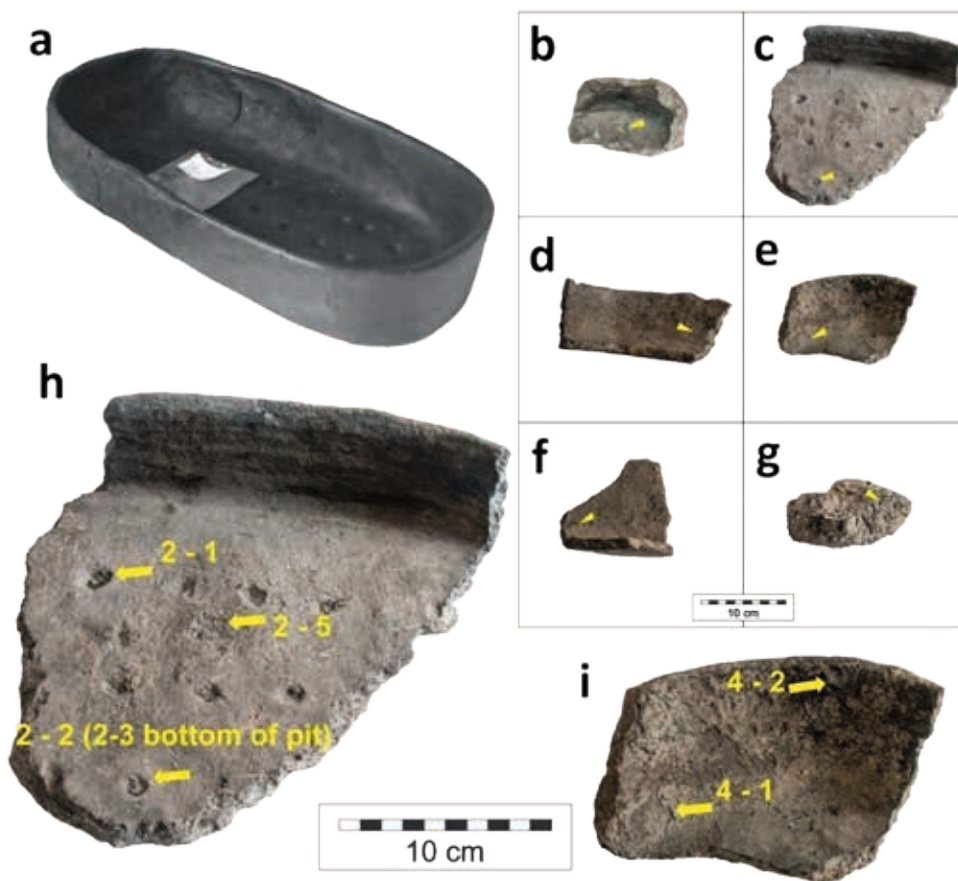
Antibakteriální přípravky, tak jak je známe v současné medicíně, se používají téměř 80 let. Přesto bakteriální infekce představují stále velký problém.

„Věřím, že náš tým tímto výzkumem otevírá dveře k řešení problematiky odolnosti bakterií k antibiotikům a udržení schopnosti nadále léčit bakteriální infekce. Neméně důležitá je i schopnost vyvinutého materiálu zabránit vzniku infekcí souvisejících s umělými materiály v lidském těle, což je důležité například v případě umělých srdečních chlopní nebo kloubních náhrad. Samozřejmě je nutný další výzkum, který by umožnil praktické aplikace v klinické medicíně,“ uvedl Milan Kolář z Ústavu mikrobiologie Lékařské fakulty UP a Fakultní nemocnice Olomouc.

Ukotvené nanočástice vykazují vyšší účinnost než běžně používané nanostříbro a jsou netoxické vůči lidským buňkám. „Pevné ukotvení nanostříbra chemickou vazbou navíc zabraňuje jeho případnému uvolnění do organismu. Potenciál vyvinutého materiálu vidíme zejména v lokální antibakteriální terapii jako součást krycích materiálů či hojících krémů a mastí,“ uzavřel Radek Zbořil z CATRIN.

Nanočástice stříbra se používají v medicíně například pro dezinfekci lékařských nástrojů, jejich antimikrobiální účinky se využívají při krytí ran či popálenin. Vědci také zvažují možnost přidat je ve velmi malém množství k antibiotikům, posílit tak jejich účinky a zmírnit problém rezistence bakterií vůči těmto lékům.

objev

Koláž s fotografiemi
úlomků pravěkých
pekáčů

text: Šárka Chovancová
koláž: Jihočeská univerzita

Odborníci analyzovali stopy 7 000 let starého jídla z pekáčů nalezených u Ochridského jezera

Stopy 7 000 let starého jídla z období neolitu objevili a popsali vědci z česko-makedonsko-italského týmu na povrchu pravěké keramiky z jižního Balkánu. Archeologové, chemici a biologové pod vedením Jaromíra Beneše z Jihočeské univerzity (JČU) a Lukáše Kučery z Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého v Olomouci analyzovali stopy na velkých keramických pekáčích nalezených u Ochridského jezera na hranicích Makedonie a Albánie.

Nálezy byly součástí tzv. nákolních osad, které se v této lokalitě nacházely mezi roky 5 200 až 5 000 před naším letopočtem. Výsledky výzkumu byly publikovány v chemickém časopisu *Molecules*.

Specialisté odebrali vzorky z povrchu pravěkých nádob v roce 2019 v rámci letní archeobotanické školy, kterou pořádá JČU a makedonské instituce. „Velice přínosná byla chemická analýza získaných vzorků pomocí plynové chromatografie ve spojení s hmotnostní spektrometrií. V řadě

vzorků byla identifikována velká řada sloučenin, z nichž nejvýznamnější byla detekce cholesterolu. Tato látka byla ve vysokých koncentracích nalezena v jamkách na dně pekáčů a připečených vrstvách na vnitřní stěně. Toto zjištění určilo další směr laboratorního výzkumu,“ vysvětlil Lukáš Kučera z katedry analytické chemie Přírodovědecké fakulty UP.

Samotné fragmenty keramických pekáčů byly předmětem zkoumání severomakedonských archeologů. Na základě přítomnosti celých náleзовých souborů byly zařazeny do mladé fáze balkánského neolitu.

Interpretaci výsledků tohoto zkoumání pak celkově výrazně pomohla imunologická analýza, při které Jaroslav Pavelka ze Západočeské univerzity zjistil v několika vzorcích přítomnost denaturovaných proteinů vepřového masa. Další výzkum spočíval v mikroskopické analýze botanických mikroobjektů. Nalezená škrobová zrna po-

ukazují na možnou přítomnost cereálií. To ostatně potvrdil nále� zlomku chlupu larvy rušníka obilního – brouka, který škodí především zásobám obilí a mouky.

V archeologické literatuře koloval názor, že se neolitické pekáče od Ochridského jezera využívaly k pečení ryb. Analýza vzorků ale tuto hypotézu nepotvrdila. Je pravděpodobné, že pekáče byly použity mnohonásobně, a i pro různá jídla. Pokrmy s vepřovým masem, moukou a divokými rostlinami jsou tou nejpravděpodobnější variantou.

Multidisciplinární analýzy mezinárodního týmu ukázaly směr archeologického, chemického a biologického výzkumu. „Vůbec poprvé byla v takovém rozsahu při výzkumu využita kombinace chemické a archeobotanické analýzy. V archeologii se nám tak otevírají úplně nové možnosti, o kterých se nám nedávno ještě ani nenesnilo,“ doplnil Jaromír Beneš z Jihočeské univerzity.

Desatero pro kyberbezpečí naše i univerzitní

Jsme zvyklí zamykat byt, hlídáme si klíče, peněženku, mobil, tašku, batoh. Jsme opatrní na své věci. Na ty hmatatelné. Ale úplně stejnou pozornost, kterou věnujeme svému bezpečí v reálném životě, musíme věnovat i v životě virtuálním. Zvlášť když přicházíme do nového prostředí, jako je právě univerzita. Nové e-maily, karty, přístupy k počítačům, hesla do wifi... Jak to zvládnout a neublížit sobě ani univerzitě? Jaká základní pravidla dodržovat?

„Devadesát procent kybernetických útoků na internetu má za cíl finanční prospěch, ať už formou zneprístupnění dat a vymáháním výkupného, krádeží dat a jejich následným prodejem nebo například zneužitím výpočetního výkonu na těžbu kryptoměn či zneužitím identity pro šíření spamu,“ vysvětluje ředitel Centra výpočetní techniky UP David Skoupil. Jak dodává, kybernetická kriminalita představuje vysoce ziskový globální obchod, který prudce narůstá a přibývá útoků na míru. Útočníci se stále častěji snaží ochromit infrastrukturu a systémy měst, firem, nemocnic, úřadů i institucí, univerzity nevyjímaje. Proto je dobré znát alespoň základní pravidla kyberbezpečnosti. Tady je úplně základní desatero, které každému uživateli radí David Skoupil:

1. Používejte bezpečný systém Windows 10 (Mac, Linux).
2. Pravidelně instalujte aktualizace, včetně antiviru.
3. Neignorujte varovná hlášení počítače.
4. Instalujte pouze bezpečné programy ze známých zdrojů.
5. Zálohujte nebo používejte cloudová úložiště či síťové disky.
6. Chraňte své heslo, občas ho změňte.
7. Nepoužívejte stejné heslo do více systémů.
8. Nikdy nereagujte na e-mailové výzvy k zadání hesla.
9. Zamykejte obrazovku počítače. Automaticky.
10. Mějte zašifrovaný disk u notebooků, používejte zámek na telefon.

A jedna rada navíc: Pokud si něčím nejste jistí, obraťte se na správce sítě.
Podrobnosti a více informací najdete na wiki.upol.cz/upwiki/Kyberneticka_bezpecnost

text: Eva Hrudníková
foto: Jakub Čermák

portrét

A portrait of Lucia Madleňáková, a woman with short brown hair and glasses, smiling warmly. She is wearing a white lace top and is seated at a table in a library, reading an open book. The background features dark wooden bookshelves filled with books, large windows letting in natural light, and several modern, cylindrical pendant lights hanging from the ceiling.

Lucia Madleňáková

odborná asistentka na katedře správního práva a finančního práva, vedoucí Centra pro klinické právní vzdělávání

Když je doma v Olomouci, hrdě se hlásí ke svým slovenským kořenům. A naopak když je právě doma na Oravě, stává se z ní hrdá Češka. Tak, jak je Lucia Madleňáková pevně rozkročená mezi oběma zeměmi, zvládá být rozkročená i pracovně. Učí na právnické fakultě, je tajemnicí katedry správního práva a finančního práva, vede Centrum pro klinické právní vzdělávání, působí v pracovní skupině prestižního mezinárodního projektu Aurora a k tomu jako advokátka pomáhá a radí klientům. A to rozhodně není vše.

Dveře olomoucké právnické fakulty se jí poprvé otevřely v roce 2002, kdy přijela z Oravy a nastoupila jako studentka do prvního ročníku. Od té doby spojení – fakulta a Lucia Madleňáková – funguje nepřetržitě už devatenáctým rokem.

Přítom stačilo málo a místo doktorky práv mohla být dnes doktorkou filozofie. „Práva jsem studovat nechtěla, táhlo mě to spíš k umění. Chtěla jsem jít na filozofickou fakultu, zajímala mě estetika a filozofie. A taky jsem toužila po Praze, kulturním velkoměstu, kde se domluvíme,“ připomíná své studijní sny Lucia Madleňáková. Administrativní chybou však přihlášku na Filozofickou fakultu Univerzity Karlovy podat nestihla.

K právu ji nasměrovaly rady a doporučení rodičů. Hlásila se do vysněné Prahy, do Bratislavy a do Olomouce. Přijali ji jen do Olomouce, paradoxně na fakultu, kde byla tehdy podle poměru uchazečů a přijímaných studentů nejmenší šance na přijetí. Vrátila se tak ze Slovenska do města, kde se narodila. „Maminka je také rodačka z Olomouce, táta je z Oravy. Krátce po mém narození jsme bydleli v Olomouci, ale potom jsem se přestěhovali na Slovensko. Nástup na vyso-

kou školu byl pro mě i návratem za babičkou a dědou,“ vysvětluje Lucia Madleňáková, která se cítí být typickou Čechoslovenkou.

Po pěti letech magisterského studia práv, o kterých mluví jako o nádherných rocích, z fakulty neodešla. Naopak. „Za nás se brali asistenti na katedry přímo z čerstvých absolventů. Tak jsem toho využila,“ říká a hned dodává, že právní praxe ji v té době ani trochu nelákala. „Možná to bylo také tím, že jsem na práva ze začátku vlastně nechtěla.“ Její odbornou specializací je správní právo a i tady sehráli roli rodiče. Maminka Lucie Madleňákové je stavařka a táta pracoval v různých funkcích na městském úřadě.

Dnes na své alma mater učí, je garantkou hned několika předmětů a šéfuje Centru pro klinické právní vzdělávání, jehož nejviditelnější součástí je Studentská právní poradna, ve které studenti pod dohledem supervizorů vypracovávají právní rady zejména pro nemajetné klienty. „Právní kliniky mě přitahovaly už od začátku studia. Na rozdíl od dnešních studentů práv jsme chodili do školy neformálně oblečení, ale byla tu skupinka asi deseti studentů v oblecích a kostýmcích, kteří vyčnívali a po kterých jsem pokukovala. Zjistila jsem, že radí klientům na fakultě v poradně. Strašně moc jsem chtěla být jako oni. Do první kliniky jsem se dostala už ve třetím ročníku.“ Důležití v té době pro ni byli vyučující Veronika Tomoszková a Filip Dienstbier, kteří si ji vybrali za pomocnou vědeckou sílu.

Vést Centrum pro klinické právní vzdělávání je podle ní hodně o administrativě, řešení jeho chodu a personálních věcí, v posledních měsících k tomu přibýly starosti kvůli epidemii koronaviru. Olomoucké právní kliniky již roky patří k evropské špič-

Lucia Madleňáková (* 1983)

V roce 2007 absolvovala PF UP v Olomouci, na které získala také titul JUDr. z oboru ústavní právo a titul Ph.D. z oboru správního práva. Je odbornou asistentkou na katedře správního práva a finančního práva. Odborně se zaměřuje na správu církví, v této oblasti vydala dvě samostatné monografie a řadu článků a příspěvků. Je garantkou Street law programu, který spočívá v ideji, že zvýšením právního povědomí lze sociálně ohrožené či vyloučené skupiny obyvatel opět integrovat do společnosti, či alespoň zlepšit jejich postavení v ní. Studenti práv tak v rámci programu učí právo na základních a středních školách. Od roku 2019 je vedoucí Centra pro klinické právní vzdělávání při PF UP. Je členkou mezinárodní organizace zaměřující se na právní vzdělávání k sociální spravedlnosti GAJE (Global Alliance for Justice Education). Dvě funkční období zasedala v Akademickém senátu UP, vedla také jeho legislativní komisi. Zasloužila se o vznik soutěže pro středoškolačky – Mezinárodní Středoškolský Moot Court, za tuto aktivitu jí PF UP udělila Cenu Miroslava Liberdy. Letos byla nominovaná na ocenění Flamma 2021 určené pro inspirativní dámy v oblasti práva z Česka i Slovenska. Jako advokátka působí v Advokátní kanceláři AK Slabý Mazačová.

ce a Lucia Madleňáková chce vysokou laťku tohoto typu právního vzdělávání udržet. I proto je pro ni důležitá koncepčnost práce. „Navazuji na své předchůdce Maxima a Veroniku Tomoszkovy. Pokračuji v jejich projektu, který se snažím rozvíjet o nové aktivity,“ vysvětluje příjemnou češtinou, která v jejím podání zní mnohem měkčeji.

Lucia Madleňáková je také viditelnou a platnou členkou univerzitní akademické obce. Dvě funkční období zasedala v Akademickém senátu UP. Také už ví, jaké to je šéfovat jeho legislativní komisi. „Jsem sice vůdčí typ, ale sama funkce nevyhledávám. Je potřeba, aby mě na začátku někdo nakopl. Tak to bylo v případě klinik, senátorského mandátu i mého předsednictví v legislativní komisi,“ říká a vybavuje se jí pár let staré pocity. „Měla jsem řídit komisi plnou uznávaných a zkušených docentů. Já, v té době mladá děvucha. Ti pánové mě ale

od začátku k mému překvapení brali. Byla tam příjemná a tvůrčí atmosféra.“ Dodnes jí prý kolegové z komise volají, když potřebují zkontrolovat nějakou právníčinu. S odpovědí na otázku, zda by se chtěla do univerzitní „politiky“ někdy v budoucnu vrátit, chvíli váhá a pak s úsměvem vystřihne jednoduchou větu: „Nebráním se tomu.“

I proto, aby byla ještě lepší vysokoškolskou pedagožkou, složila Lucia Madleňáková před pár lety advokátní zkoušky a začala pracovat v advokátní kanceláři na malém městě. „Při výuce jsem najednou pocítovala deficit, že pořádně nevím, jak právo v praxi funguje. Ten krok byl důležitý pro mě i pro mé studenty. Nyní je pro mě praxe už stejně důležitá jako výuka.“

Jednou z jejích nejnovějších aktivit je působení v pracovní skupině mezinárodního projektu Aurora, který monitoruje přístup znevýhodněných dětí k vysokoškolskému

studiu. Sama jeden takový nástroj, který by měl přivést talentovanou mládež ke vzdělání, před lety vymyslela. Soutěž v simulovaném soudním jednání pro studenty středních škol se koná od roku 2013, z toho šest posledních ročníků bylo mezinárodních. O vysoké úrovni a přínosu soutěže je přesvědčená i fakulta, která za tuto aktivitu udělila Lucii Madleňákové v roce 2019 Cenu Miroslava Liberdy.

Když náhodou tato sedmatřicetiletá právnička nepracuje, tak pracuje. Jen místo hlavy zaměstnává ruce. „Natírám starý nábytek, zahradničím, šiji na dceru. Navrám garnýž, vyměním vodovodní baterii. Manuální tvořivá práce je pro mě ideální relax, stejně jako turistika a cestování. Co ale nesnáším, je uklízení.“ A pokud byste Lucii Madleňákové chtěli udělat radost, vezměte ji do galerie. Na chvíli se s ní vrátíte do dob, kdy chtěla studovat umění.

„Právní kliniky mě přitahovaly už od začátku studia. Na rozdíl od dnešních studentů práv jsme chodili do školy neformálně oblečení, ale byla tu skupinka asi deseti studentů v oblecích a kostýmcích, kteří vyčnívali a po kterých jsem pokukovala. Zjistila jsem, že radí klientům na fakultě v poradně. Strašně moc jsem chtěla být jako oni.“

Daniela Lamačková

pracoviště právních klinik, PF Univerzita P. J. Šafárika v Košicích

Lucka Madleňákovú som spoznala niekedy v roku 2014. Keďže Lucka v tom čase na olomouckej právnickej fakulte viedla právnu kliniku Street law, rovnako ako ja na právnickej fakulte v Košiciach, oslovila som ju ohľadom prípadnej spolupráce. Už naša prvá, hoci vtedy ešte formálna e-mailová komunikácia, bola veľmi príjemná. Lucka bola pohotová a otvorená našej spolupráci. Prvý krát sme sa osobne stretli už o rok neskôr, keď sme sa na Luckin podnet ako fakulta zúčastnili Medzinárodného Stredoškolského Moot Courtu, ktorý olomoucká právnická fakulta každoročne organizuje. Už na tomto prvom stretnutí sa Lucka prejavila tak, ako ju vnímam doteraz. Priateľská, srdečná, nápomocná a zapálená pre veci, ktorým verí, že majú zmysel. Odvtedy sme si vymenili množstvo cenných rád, podnetov a materiálov k tomu, čo nás spája, a to je právna klinika Street law. Ak by som aj dnes v tejto oblasti potrebovala poradiť, prípadne niečo konzultovať, určite by bola prvá, komu napíšem alebo zavolám.

Martin Kopa

soudce správního úseku Krajského soudu v Brně

Lucka byla jedna z prvních, kdo ve mně vyvolal lásku k oboru, kterému se dnes každý den věnuji. Na jejich seminářích ze správního práva jsem si poprvé říkal: „Wow, to je cool ta správárna!“. Vždy jsem se na ně těšil, jako se dnes těším každý den do práce. Bůhví, jak by to se mnou dopadlo, pokud bych tehdy měl ze správního práva někoho jiného, jehož semináře by mě nebavily. A takto Lucka ovlivnila plno z nás, jejích studentů. Jak hořela pro správní právo, zapalovala ostatní. Díky Lucke se obecně právu u nás daří lépe. Pokud někdo řekne „Street Law“, naskočí mi Lucka. Už více než dekádu stojí za tímto „komunitním vzděláváním“ mimo slonovinové věže právnických fakult (např. na středních školách). K tomu všemu je Lucka advokátka! Má proto vytříbený právní cit. Ví, co je v právu důležité a co ne. Efektivně to pak předává studentům, kteří se o to méně mohou bát vstoupit do „džungle“ právní praxe. Lucka je zkrátka jednou z lidí z olomouckých práv, díky nimž je člověk hrdý na své olomoucké právní DNA.

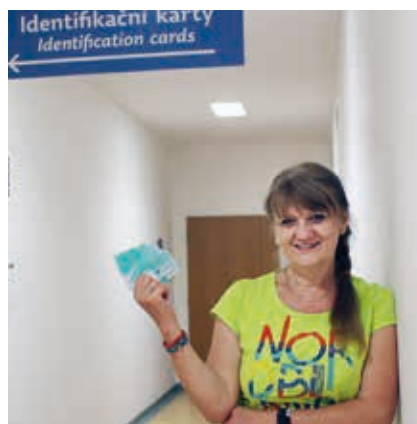
#jsmeUP

Univerzita je velké společenství. Vedle pedagogů nebo vědců se jako studenti potkáte během studia se spoustou dalších profesí, které se starají o to, aby škola fungovala. A to nejen teď v přítomném čase, ale i v budoucnu. Budete je (nás) potkávat na katedrách, kolejích, v menze, na studijním, v UPointu, v knihovně, v kavárně... Zkrátka všude. Stejně jako vy i my **#jsmeUP**.

Irena Říhová
referentka Centra pro klinické
a právní vzdělávání na PF UP

Jsi posluchačem práv a už v průběhu studia toužíš být „právníkem“? Tak tě budou klienti vnímat, pokud budeš součástí skvělého týmu naší Student-ské právní poradny. Potřebuješ otevřenou náruč a rád se směješ? Pak jsi tu správně a vítám tě mezi nás.

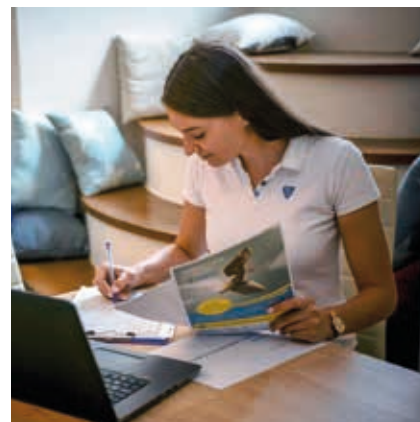

Alena Vymětalová
Centrum výpočetní techniky UP

Zelená kartička, která otevírá pomyslné dveře do celého světa. To je ISIC, jediný mezinárodně uznávaný doklad prokazující, že jste student. Bude se vám hodit nejen ve škole, ale i při cestování, sportování, na koncertech a jiné zábavě. Vhod přijde i na nákupu, protože díky němu dostanete student-skou slevu. Mít ISIC kartu se určitě vyplatí a při jejím vyřizování vám ráda pomůžu.

Kristýna Pospíšilová
vedoucí Kariérního centra UP

Chceš pracovat na své kariéře už v průběhu studia? Chceš se vzdělávat a rozvíjet v různých oblastech? Sháníš stáž nebo brigádu? Potřebuješ poradit? Obrát se na mě.

Radek Veselý
kuchař, Správa kolejí a menz UP

Je jedno, jestli jsi student nebo zaměstnanec. Pro všechny vařím rád! Hodně oblíbená je česká kuchyně – svičková i rajská jdou na odbyt vždycky. Studenti si často dávají i steak. Kromě české kuchyně nabízíme i kuchyni zahraniční, připravujeme i vegetariánská a veganská jídla. V nabídce najdeš i saláty a zákusky. Jídlo si můžeš odnést i s sebou. Tak neváhej a poď se najíst k nám, určitě si vybereš!

Marie Lipusová
vedoucí Knihovny FTK UP

Knihovna, to nejsou jen regály s tisícovkami knih. Jdeme s dobou a s kolegyněmi a kolegy se nejen u nás na FTK, ale i na Zbrojnici a na všech pobočkách na univerzitě snažíme, aby knihovna byla stále užitečným a vstřícným pomocníkem a zároveň příjemným místem pro studium i pro relaxaci a setkávání. Nevěříte? Přijďte se přesvědčit.

Lenka Kubáčková
Správa budov PŘF UP, údržba zeleně

Kde jinde by mělo být „zeleno“ než na přírodovědecké fakultě! O areály na Envelopě a v Olomouci-Holici i o rekreační středisko v Karlově se starám já s kolegy. Aby u nás všechno rostlo a kvetlo, tak vysazujeme, zaléváme, sečeme, hnojíme, prořezáváme a čistíme. A co hlavně, děláme to rádi.

Luděk Kaprál
technik Centra telemedicíny
a simulátorů LF UP

Simulátory hrají ve výuce budoucích lékařů stále větší roli, medicíni na nich trénují základní zdravotnické dovednosti před vlastní klinickou praxí. Centrum zdaleka nejsem jen já, ale celý tým odborníků. Já jako technik se starám o provoz centra a některým simulátorům dokonce i propůjčuji hlas. S našimi moderními přístroji se přitom můžete seznámit, i když medicínu nestudujete, zapojujeme se totiž do řady popularizačních akcí.

Eva Adlerová
polygrafické středisko Vydavatelství UP

Napsali jste diplomku a chcete, aby i pěkně vypadala? Přijďte za mnou. Poradím s grafikou i formátem. Pro studenty i veřejnost jsou u nás ve Zbrojnici k dispozici nejen běžné kopírovací služby, ale také třeba velkoformátový tisk.

do světa

Být studentem Univerzity Palackého je i příležitostí, jak poznat svět. A vedou k tomu hned dvě cesty, které se protínají. Tou první je možnost vycestovat do zahraničí a seznámit se s novými lidmi a kulturami bezprostředně přímo na místě. Ke druhé cestě není potřeba nic balit a ani letět nikam do dalek. Stačí být v Olomouci a mít otevřené oči. Protože svět jezdí i k nám na Hanou a během dne tak v našem kampusu potkáváme studenty a akademiky ze všech možných zemí.

text: Ivana Pustějovská
ve spolupráci se zahraničním oddělením UP
repro: Žurnál UP

Otevřená univerzita

Erasmus+

Program Evropské unie na podporu vzdělávání, odborné přípravy, mládeže a sportu v Evropě je pojmenovaný po holandském učenci a humanistovi Erasmusu Rotterdamském. Studenti dostanou stipendium, které jim pomůže uhradit část nákladů. Pokud nechtějí vyjet na studium, mohou vyrazit na stáž, na kterou dostanou stipendium také. Program se týká studentů od 1. ročníku, nejdříve však v druhém semestru. Až budete vybírat, kam se vydat, určitě stojí za to přečíst si zkušenosti předchozích „erasmáků“. Dozvíte se konkrétně, jak to na které škole vypadá, kde se dá bydlet, kolik co stojí, jak vypadalo studium.

Erasmus+ KA107 (Mezinárodní kreditová mobilita)

Poněkud úřednický název, který ale odkazuje k dobré věci. Tyto mobility neboli výjezdy jsou vázány na konkrétní projekty a týkají se zemí mimo EU. Seznam států, kam je možné získat za splnění daných podmínek stipendium na studium či cestovné, začíná písmenem A (Albánie) a končí Z (Zambie). A mezi nimi jsou například partnerské školy v Indonésii, Japonsku nebo v Kanadě.

Merillův program

Je semestrální studijní program na vysoké škole v USA pro studenty UP sponzorovaný partnerskými školami a dofinancovaný z dalších zdrojů, např. Erasmus+, UP, a také z vlastních peněz studenta. Pomáhá částečně hradit výjezd na školy jako například: Moravian College, Coe College atd. Program nese jméno amerického filantropa Charlese Merrilla (1920–2017). Tento historik a čestný doktor UP se vždy zajímal o střední Evropu a po pádu komunistických totalitních režimů zřídil český a polský vzdělávací projekt, z něhož se vyvinul i program „Merrillových stipendií“.

CEEPUS

Středoevropský výměnný univerzitní program zaměřený na regionální spolupráci v rámci sítě univerzit. Opět nabízí možnost získat stipendium. Do programu jsou aktuálně zapojeny Albánie, Bosna a Hercegovina, Bulharsko, Černá Hora, ČR, Chorvatsko, Maďarsko, Makedonie, Moldavsko, Polsko, Rakousko, Rumunsko, Slovensko, Slovinsko, Srbsko. Spolupracují univerzity Priština, Prizren a Peja v Kosovu.

Buddies a svět v Olomouci

Chcete se dostat do mezinárodního prostředí a zrovna se vám nehodí vyjet do světa? To vůbec nevadí. Pak se přidejte k ESN – Erasmus Student Network. To je mezinárodní studentská organizace, která má své šikovné členy i na naší škole. A když se k nim připojíte, můžete se stát tzv. buddies a pomáhat přijíždějícím studentům.

Univerzita nabízí řadu možností na výjezd do zahraničí nejen za studiem. Informace mohou studenti nalézt na stránkách iro.upol.cz nebo také na stránkách své fakulty či katedry. Fakulty pořádají i tzv. mobility days, kde se zájemci mohou dozvědět všechno důležité. Na fakultách jsou koordinátoři, kteří dokážou poradit s výběrem programu, země či školy. Důležité tedy je ptát se. Informací i nabídek je velké množství.

UP má také smlouvy o spolupráci s více než stovkou dalších univerzit po celém světě, seznam najdete na www.iro.upol.cz (viz QR kód níže) a pokud máte zájem o studium na jedné z nich, kontaktujte Zahraniční oddělení UP na iro@upol.cz, které vám dodá další informace. Další formy stipendií/programů pro vyjíždějící studenty nabízejí i jednotlivé fakulty a katedry.

Takže znovu: **Ptejte se a poznávejte!**

doporučuji

hudba

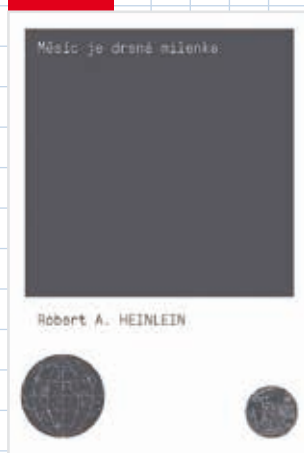

Viktorie Nesrstová, studentka
Aplikované matematiky, PřF

Muse – Black Holes and Revelations. To je album, díky kterému jsem před více než deseti lety objevila kapelu Muse. Můžu si ho pustit kdykoliv a nikdy neomrzí.

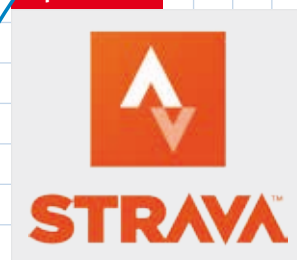
sci-fi

Jan Belza, student doktorského
studijního programu, PřF, CATRIN

Jako milovník sci-fi literatury doporučuji knihu **Měsíc je drsná milenka**, kterou vydalo před třemi lety nakladatelství Argo. Robert Anson Heinlein román napsal v roce 1966, tedy tři roky před tím, než na Měsíc vkročil první člověk. Jedná se o velmi nadčasové dílo, které klade důležité filozofické a morální otázky, ale zamýšlí se i nad tehdy převratnými tématy – například možností žít legálně s více partnery, umělou inteligencí, a podobně. Pro mě osobně je ale nejdůležitější myšlenkou to, že každý má šanci vybudovat něco velkého, pokud do svého díla vloží dostatek nadšení, vášně a dovedností.

aplikace

Jan Gregar, Ústav cizích jazyků, PdF UP

Když jsem před lety začal běhat, používal jsem aplikaci Endomondo, která se už – bohužel – odebrala do křemíkového nebe. V čase, kdy jí začal docházet „běh“, jsem k ní paralelně začal používat aplikaci **Strava** a po čase si koupil i její plnou verzi. Mohu jen doporučit. Zajímavá je třeba funkce segmentů, které mohou motivovat ke zlepšování na vašem oblíbeném úseku, kde běháte. A můžete se i porovnávat s dalšími, kteří tam běhají.

seriál

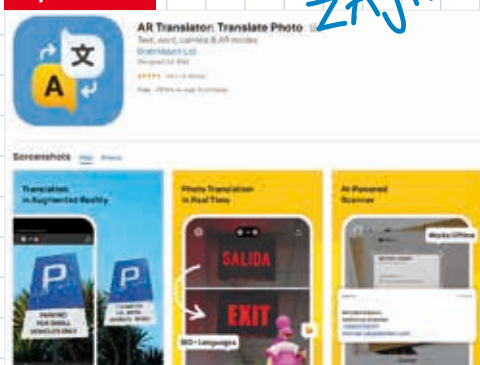

Marie Hanušová, studentka *Charitativní a sociální práce, CMTF*

Herce Omara Sy si určitě spojte s neprekonatelným filmem *Nedotknutelní*. Musím ale přiznat, že v seriálu **Lupin** mě oslovil víc. Představuje Assana Dioupa, zloděje, který se inspiruje loupežemi Arséna Lupina. Omar Sy jej hraje s lehkostí a přesvědčivostí jemu vlastní. Scénář mě příjemně překvapil, stejně jako hudba od Francouze Mathieu Lambolye. Druhá série vyšla na Netflixu v červnu a na třetí se podle Omara Sy můžeme pomalu začít těšit.

doporučuji

aplikace

ZAJÍMAVÉ!

Radka Zálešáková, studentka *doktorského studijního programu, PF*

Píšete závěrečnou práci a trápíte se při zpracování zahraničních zdrojů? Zkuste si pomoci aplikací **AR translator: Translate Photo**. Nejedná se o typický překladač, jako nabízí například Google, výhodou AR translatoru je jeho pohodlné užívání a rychlé zpracování. Vaším úkolem je pouze vyfotit např. text cizojazyčné knihy a výše zmíněná aplikace vám vzápětí umožní přečíst si daný dokument v češtině, a to v uspokojivé kvalitě. AR translator umí překládat více než 100 jazyků a nabízí i další funkce. Nyní už vám nebude nic bránit v tom přečíst si knihu v zuluštině.

kniha

Lýdie Hájovská, studentka *oborů Andragogika a Mediální studia se specializací na žurnalistická studia, FFUP*

Ještě před úspěšnými detektivními příběhy, které J. K. Rowlingová napsala pod pseudonymem, ji v roce 2012 vyšla kniha **Prázdné místo**. Běžnou událost, jež stojí na začátku příběhu, autorka skvěle rozvádí do všech detailů. Dokonale vykresluje malé britské město i s životními příběhy jeho obyvatel. Na téměř 550 stranách příběh čtenáře vtahuje do děje, jako by byl jeho součástí. Autorka v něm navíc otevírá témata, která ač jsou většinovému čtenáři blízka, nutí jej k zamyšlení.

Nová kniha vyzývá k přemýšlení o střední Evropě

Emil Brix má za sebou bohatou diplomatickou kariéru, mj. působil jako velvyslanec Rakouska v Londýně a v Moskvě. V současnosti je ředitelem vídeňské Diplomatické akademie. Erhard Busek je výrazná politická osobnost našich jižních sousedů. Působil mj. jako vicekancléř Rakouska, byl ministrem školství, poslancem i primátorem Vídně. V současnosti je předsedou představenstva vídeňského Institutu dunajského regionu a střední Evropy.

Revize střední Evropy. Proč o budoucnosti Evropy rozhoduje středoevropský region. Tak nazvaly svou knihu analýz, úvah a esejů dvě výrazné osobnosti politické a diplomatické scény Rakouska Erhard Busek a Emil Brix. Knihu, která se bytostně dotýká geografického prostoru, v němž žijeme, zprostředkovává českému čtenáři Středoevropské fórum Olomouc (SEFO) a vydává Univerzita Palackého.

„Oba autoři napsali v roce 1986 knihu Projekt střední Evropa. Po třiceti letech se tito dva ‚advokáti ideje střední Evropy‘ rozhodli zaměřit na tento region ještě jednou. Pečlivě revidují své vize a objevují tak nové reflexe střední Evropy současné a snad i té budoucí. V knize velmi erudovaným a zároveň přístupným způsobem diskutují zásadní témata měnící se geopolitické a ekonomické reality našeho kontinentu. Eseje osvětlují mnoho tušených, ale také nepředpokládaných historických, sociálních, kulturních a politických kontextů tohoto regionu a nechybí ani téma vztahů mezi střední Evropou a Ruskou federací či Evropskou unií,“ vy-

světčila překladatelka knihy a absolventka Filozofické fakulty UP Zuzana Henešová z Muzea umění Olomouc.

Publikace je prvním svazkem nové edice Fórum, která vzniká jako součást projektu Středoevropského fóra Olomouc založeného Muzeem umění Olomouc. „Univerzita Palackého je v rámci projektu SEFO jedním z hlavních partnerů muzea, proto byla i odborná spolupráce na edici spolu s vydavatelstvím univerzity jasnou volbou,“ dodala Zuzana Henešová.

Ředitel Vydavatelství Univerzity Palackého Aleš Prstek si od vzniku středoevropské edice slibuje, že bude tuzemským čtenářům přinášet zásadní aktuální texty, které se vztahují k regionu a které doposud na českém knižním trhu chyběly. „Moje představa je taková, že se ediční radě edice Fórum podaří vytipovat ještě ‚mokrý díla ze země, jako je Slovinsko, Rumunsko či Maďarsko, a ta přeložíme pro české čtenáře. Tematicky i žánrově je řada poměrně otevřená, ale měly by v ní převažovat texty o vzájemném ovlivňování kultur,“ uvedl ředitel Vydavatelství UP.

text: Milada Křížková Hronová
foto: archiv Heleny Pipové

zkušenost

Život doktorandky na stáži v USA. Máme možnosti, ale musíme si je odpracovat

Vztah k jídlu a vlastnímu tělu, poruchy příjmu potravy a obezita u dospívajících. Především těmito tématům se na University of Kentucky a University of Michigan věnovala Helena Pipová. Roční stáž studentky doktorského studijního programu Klinická psychologie na katedře psychologie FF UP podpořil i Nadační fond Univerzity Palackého.

„Ztratili jsme intuici, která nám říká, co, kdy a jak jíst. Žijeme v prostředí, kde je jídlo lehce dostupné na každém rohu, zároveň je kalorické a průmyslově zpracované. Takové jídlo je návykové a u náchylnějších jedinců může vyvolat vztah k jídlu, který lze označit za závislost,“ říká mladá psycholožka, která uplynulý pandemický rok

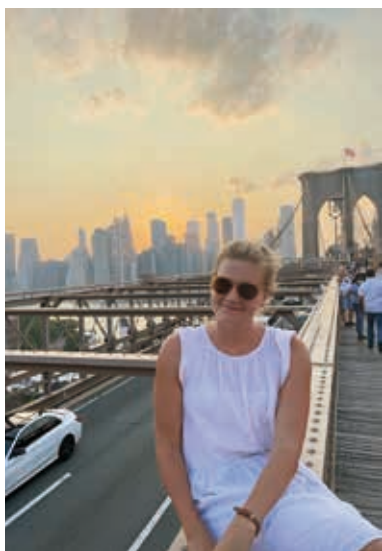
strávila na stáži v americkém Kentucky. Ve spolupráci s kolegy z olomoucké katedry psychologie dopsala v USA mimo jiné i knihu s názvem Stravování a vztah k jídlu u českých adolescentů ve 21. století a přemýšlela o své profesní budoucnosti.

„V psychologii, který studuje v doktorském programu, se míjí dvojí zapálení. Jedním je touha pracovat jako psycholog. Tedy pracovat s klienty jako terapeut, dělat diagnostiku. Druhým je zapálení pro výzkum, výuku, akademické prostředí. U mě teď převládá spíše druhá varianta.“

Výběr psychologie nebyl pro studentku Biskupského gymnázia ve Žďáře nad Sázavou až tak složitý. Helena Pipová se pro ni rozhodla už před maturitou. →

Helena Pipová (* 1991)

Na olomoucké filozofické fakultě absolvovala bakalářský a magisterský obor Psychologie. Nyní je studentkou doktorského studijního programu Klinická psychologie na katedře psychologie FF UP. Pracuje na dizertační práci s názvem Závislost na jídle, poruchy příjmu potravy a BMI v souvislosti s vybranými psychologickými fenomény u českých adolescentů. Hovoří a píše v angličtině i v němčině, v USA se začala učit španělsky.

Západ slunce na Brooklyn Bridge v NYC

Dnes vzpomíná, že inspiraci našla i v dobrovolnictví, kde se potkala s různorodými skupinami lidí. Zájem o zvolený obor pak upevnil i vlídný přípravný kurz, který olomoucká katedra psychologie organizuje před přijímacími zkouškami. Před vstupem do doktorského studia pracovala jako školní psycholožka.

„Poruchami příjmu potravy se zabývá už od bakalářského studia. Jsem velmi ráda, že díky nynějšímu pobytu v USA, stáží na University of Michigan, jsem mohla spolupracovat s odborníky, kteří se věnují specificky tématu závislosti na jídle a také stigmatu spojeného s obezitou a nadváhou. V populaci se totiž častěji vyskytuje přejídání, případně závislost na jídle ve smyslu klinické patologie a následná nadváha či obezita než anorexie či bulimie. Hodně se v tomto směru děje právě v citlivém období dospívání, kdy jsou mladí lidé vystavováni značnému tlaku na vzhled,“ doplňuje Helena Pipová, která se ve svém výzkumu cíleně zaměřila na adolescenty ve věku 11 až 19 let a jejich vztah k jídlu a stravovací návyky. Děti i dospělí v západním světě, tedy i v českém prostředí, podle ní často psychické problémy „zajídají“. Reší tak například náročnost vztahů v rodině. Z praxe školní psycholožky má sympatická doktorandka vypořovane, že tendenci přejídat se mají často děti z dysfunkčních rodin nebo děti, které trápí další psychické problémy.

„Tyto děti mívají i méně pohybu, protože se jim rodiče tolik nevěnují. Často trpí nadváhou a mají i nezřídka problém v kolektivu. Žijí v obézním těle a vnímají velký tlak společnosti na to, že podstatné je vypadat dobře, tedy být štíhlý. To je nejen pro dospívajícího člověka velká psychická zátěž,“ zdůrazňuje mladá vědkyně. V připravované knize nabídne výsledky celorepubliko-

Times Square, New York City

vé studie, jejímž obsahem jsou data, jež se jí podařilo získat z léčeben dětské obezity a také od více než čtyř tisíc dospívajících, které společně s kolegy navštívila na náhodně vybraných základních a středních školách ve všech krajích České republiky.

Na základě obsáhlého výzkumu dnes Helena Pipová tvrdí, že není samozřejmostí mít v současné době zdravý vztah k jídlu a že řešení tohoto problému často vyžaduje intenzivnější prevenci, jejímž prostřednictvím se děti, dospívající i dospělí zdravému vztahu k jídlu teprve postupně učí.

„Obezita je multifaktoriální onemocnění, což znamená, že svou roli sehrává nejen genetika, ale i prostředí a výchova. Konzumace potravy je často ovlivněna emocemi či stresem. Konstruktivnějším řešením pro zvládnutí emocí je například pohyb či jiná volnočasová aktivita, komunikace s někým blízkým, modlitba či meditace, pomáhá psát si deník či obecně zařadit do života více odpočinku,“ doporučuje Helena Pipová a zdůrazňuje, že není potřebné vždy vymýšlet extra aktivity. „Někdy stačí dopřát si i dostatek spánku a čas na nicnedělání.“ Pokud si člověk se svým vztahem k jídlu skutečně a vážně neví rady, pak je podle ní velmi důležité neostýchat se a vyhledat psychoterapeuta, případně další odborníky, jakými jsou nutriční terapeut či obezitolog.

Knihu o stravování a vztahu k jídlu českých adolescentů, která vyjde během podzimu v nakladatelství Togga, psala během předchozího semestru na michiganské univerzitě. V tamní kanceláři, kterou měla k dispozici, ale i na všech možných místech během pozdějšího cestování po USA.

„Například v Miami, kam jsem jela původně na Vánoce. Odtud jsem měla odletět na leden do České republiky, ale nakonec jsem kvůli pandemii do Evropy nemohla. A tak zatímco se moji kamarádi kou-

Dechberoucí Yellowstone National Park ve Wyomingu

pali v moři, já trávila čas připojená na wifi s názvem Miami Beach. To si rozhodně nestěžuji, i tohle je totiž život doktoranda – máme možnosti, ale musíme si je odpracovat,“ říká Helena Pipová. V USA prožila celý covidový rok a měla tak možnost i sledovat, jak se s pandemií vypořádává tamní společnost. „Na podzim, když v České republice byly univerzity zavřené, já ve státech chodila na přednášky. Obě očkovací vakcíny proti covidu-19 jsem dostala už v březnu.“

Téměř rok strávený v USA byl pro ni klíčový v mnoha ohledech. „Poznala jsem spoustu skvělých a inspirativních lidí v Kentucky, i na všech cestách po Americe. Navštívila jsem naprosto dechberoucí přírodní krásy národních parků a odbourala spoustu předsudků o USA. Taký jsem se zocelila, musela jsem zvládnout studium, zvládnout celý pobyt po finanční stránce. Pochopila jsem, jak se studuje na amerických univerzitách. Asi částečně i kvůli tomu, že se jednalo o pandemický rok, jsem měla i více času dokončit některé úkoly. Našla jsem si čas běhat, chodit na plavání i na hodiny statistiky.“

Dizertaci chce dokončit v nadcházejícím akademickém roce. I ten však stráví v zahraničí. V Kanadě, na University of Alberta. „Tentokrát se jedná o fellowship, v rámci něhož je vybrán jeden student z České republiky, kterému zbývá pouze dizertace. Student reprezentuje i Slovensko. Velmi si vážím, že jsem byla vybrána právě já. Dvanáct měsíců, od října 2021 do října 2022, budu v Kanadě pracovat na dizertaci a zároveň rozvíjet kontakt s českými akademickými institucemi. Mým úkolem totiž bude i podílet se na kulturním životě tamní české komunity,“ dodává Helena Pipová. Stává se tak první doktorandkou Univerzity Palackého, která bude i jakýmsi spojovníkem mezi Kanadou a Českem.

text: Ivana Pustějovská
foto: Jakub Čermák

absolventka

Zuzana Huňková:
Chovat se udržitelně znamená
dělat menší oběti, které ale
mohou vést k velkým změnám

Zuzana Huňková (* 1993)

Absolvovala bakalářské studium Mezinárodních rozvojových studií na PŘF UP. V magisterském studiu pokračovala na Univerzitě Karlově v oboru Globální migrační a rozvojová studia. Během studia absolvovala několik zahraničních stáží a studií.

Bavily ji jazyky a zeměpis, chtěla poznávat svět a taky mu pomáhat. Když pak přišla na Den otevřených dveří na Univerzitu Palackého, bylo rozhodnuto. Mezinárodní rozvojová studia. Vše, co chtěla, a ještě mnohem víc, než si dokázala představit. Strih. Září 2021. Usměvavá mladá žena sedí ve své kanceláři na Univerzitě Palackého, na dveřích má jmenovku a funkci koordinátorka udržitelného rozvoje. Zuzana Huňková, někdejší studentka, teď už absolventka, se vrátila domů, na svou alma mater. Ta cesta z Olomouce do Olomouce vůbec nebyla krátká. Vedla přes půlku světa.

„Úplně první cesta v době studia na přírodovědecké fakultě byla do Brazílie. Byla zaměřená na Rozvojové cíle tisíciletí navržené OSN, dnes známé jako Cíle udržitelného rozvoje,“ vzpomíná. Doma z toho byl poprask, rodiče se o ni báli. Tak daleko a sama. A to netušili, že je to jen začátek. Následoval semestr studia na Univerzitě v Las Palmas de Gran Canaria v rámci programu Erasmus, kde se naučila dobře španělsky. Pak se v jejím cestovním itineráři objevila Itálie a Milán, kam ji vybrala Evropská komise na reprezentaci pavilonu Evropské unie na Expu 2015. A další rok zase pryč z Evropy, na dvouměsíční stáž v Kambodži.

„Jsem ráda, že jsem využila všechny možnosti, které jsem během studia měla. Všem studentům to doporučuju. Získáte úplně jiný pohled na svět, na svoje město i na studium. Je to, jako by se člověk najednou díval na zeměkouli z vesmíru. Taky dospějete, naučíte se o sebe starat, jednat a rozhodovat v různých situacích. Ale především tím, že poznáte spoustu nových lidí, získáte pochopení pro jinakost, odlišnou kulturu, životní styl, zvyky. A naučíte se i nesoudit,“ přemýšlí nahlas, co jí pobyt přinesly.

Člověk odstřižený od domova, který je najednou sám za sebe, se rychle naučí pracovat a prosadit v mezinárodním týmu. „Určitě,“ přitakává. „V brazilském městě Bauru jsme spolu s kolegy z různých zemí učili ve školách a vysvětlovali nejen, co to vlastně je ten udržitelný rozvoj, ale také představovali naše země a kultury. Často jsme byli prvními cizinci, které místní viděli. V Kambodži, kde jsem byla těsně před diplomkou, to bylo zase úplně jiné. Tam to pro mě bylo těžké. Byla jsem šest týdnů v jedné vesnici, skoro odříznutá od světa, trochu anglicky uměl jeden vesničan. Bylo to těžké, ale nelituju. Cestování a práce v zahraničí nejsou vždy jen hezké zkušenosti a zážitky, i to k životu patří.“

Před koncem studia dostala šanci vyjet na Erasmus+, vybrala si Itálii. Milán se jí zalíbil natolik, že v něm zůstala i po skončení studia. Celé tři roky. Vyzkoušela si, jaké to je pracovat pro nadnárodní strojírenskou firmu, naučila se italsky. Ale táhlo ji to domů a chtěla se zase vrátit i k oboru, který vystudovala. „Už za studií v Olomouci jsem udržitelnému rozvoji a ochraně životního prostředí věnovala velký význam. Třeba bakalářku jsem psala na téma Plýtvání jídlem v České republice.“ Takže když objevila inzerát, že její univerzita hledá člověka, který se bude věnovat naplno udržitelnosti, neváhala a přihlásila se do výběrového řízení. Vyhrála.

„Vždycky jsem chtěla pomáhat a něco zlepšovat. Jen jsem si myslela, že kvůli tomu musím být někde daleko v rozvojových zemích. A najednou se objevila příležitost zkusit něco změnit u nás doma. Víím, že je na univerzitě mnoho lidí, u kterých toto téma rezonuje. Moje úloha je především se s nimi spojit a spolupracovat, dát jim správný směr a strukturu a realizovat zajímavé nápady a projekty. Chtěla bych menšími krůčky pomoci vytvořit univerzitu, která bude konkurenceschopná, ekonomicky i energeticky co nejvíce soběstačná a bude mít otevřené dveře pro všechny,“ představuje své plány, ve kterých hrají důležitou roli studenti.

„Spolupráci s nimi považuju za klíčovou. Sama jsem se během studií zapojila do studentské organizace ESN a víím, že mi to přineslo mnoho možností a zkušeností a zároveň že jsme jako studenti dokázali poměrně velké věci. Proto víím, že zapojení studentů nám přinese nejen nové nápady a podněty, ale pomůže k jejich motivaci se v daném oboru vzdělávat. „Chtěla bych blíže spolupracovat se spolky, které se jakýmkoliv způsobem realizují v oblastech udržitelného rozvoje, které organizují skvělé projekty, a motivovat další studenty formou soutěží k realizaci jejich nápadů nebo startupů,“ nastiňuje cestu, kterou se může univerzita vydat. Není přitom žádná extrémistka, nechce zachraňovat za každou cenu a neříká lidem, co smí a co ne. Chce jít krok po kroku, vzdělávat, upozorňovat, vysvětlovat, ukazovat dopad každodenních malých rozhodnutí nejen na naše životy, ale i na svět kolem nás.

„Chovat se udržitelně pro mě znamená dělat menší oběti, které ale mohou vést k velkým změnám, budeme-li je dělat všichni. Proto je můj oblíbený citát od Edmunda Burkeho: Nikdo nedělá větší chybu než ten, kdo nedělá nic v domnění, že to málo, co udělat může, je bezvýznamné.“

životní styl

text: Martin Višňa
foto: Jakub Čermák

Dobrovolnictví dodává mému pobytu tady smysl a hloubku

Epidemie covidu-19, živelní katastrofa na jižní Moravě, ale i takové běžnější záležitosti, jako je například doučování žáků, připomínají, jaký význam má práce dobrovolníků a kolik takových lidí, kteří svůj čas a energii věnují pomoci druhým, je v řadách studentů a zaměstnanců Univerzity Palackého. Pro některé představuje dobrovolnictví i jeden ze smyslů života. To je případ Marie Hanušové z cyrilometodějské teologické fakulty.

Studentka oboru Charitativní a sociální práce a místopředsedkyně Akademického senátu CMTF UP obdržela vloni za svou dobrovolnickou práci Cenu rektora UP. Podle zdůvodnění nominace, které tehdy dorazilo do Dobrovolnického centra UP, by Charita Opava bez její pomoci v době první vlny epidemie nebyla schopna zajistit potřebnou péči lidem, kteří jsou na ni odkázáni. „Překvapilo mě to. Nemyslím si, že bych pomáhala nějak významně více než ostatní. Ale potěšilo mě to,“ uvedla Marie Hanušová.

V rámci pečovatelské služby byla seniorům ku pomoci při každodenních situacích, na které sami už nestačili. Připravovala jim jídlo, pomáhala s oblékáním, hygienou či úklidem, zajišťovala nákupy. „Asi nejvíce to bylo náročné psychicky. Ne že by klienti byli nepřijemní. Při každodenním kontaktu s nimi jsem si ale uvědomovala, jak moc

jsou sami a jak se jejich samota v karanténě výrazně prohloubila. Navíc jsem navštívila několik seniorů, které jsem znala od dětství, a bylo pro mě náročné je vidět slabě a nemožoucí.“

Marie Hanušová má přitom dobrovolnictví doslova v krvi. Druhým se věnuje díky rodičům, kteří jsou právě s opavskou Charitou spojení, už od malička. Jako dítě například v domově pro zrakově postižené pomáhala klientům s hledáním věcí, později vypomáhala mimo jiné v chráněném bydlení pro duševně nemocné, domově pro seniory, také třeba s organizací Tříkrálové sbírky. V současnosti organizuje různé akce pro děti ve farnosti, maškarní plesy, tábory nebo výlety, věnuje se také skautingu.

„Motivací k dobrovolnictví je určitě víc. Například to, že mám dvě zdravé ruce a dvě zdravé nohy, které můžou posloužit někomu, kdo takové štěstí nemá. Často přemýšlím nad tím, proč jsem na této planetě a proč právě teď. Dobrovolnictví dodává mému pobytu tady smysl a hloubku. Myslím si, že je krásné, když někdo umí pomoci neznámému člověku jen tak, nezištně. Slovo společnost je odvozené od slova společník, přítel. Pokud chceme zdravou společnost, musíme být přáteli. A vidět úsměvy lidí, kterým jsme pomohli, už je jen třešničkou na dortu,“ uzavřela.

Dobrovolnické centrum UP

Vzniklo v roce 2016 jako první dobrovolnické centrum zřízené univerzitou v České republice. Ve spolupráci se studenty a pracovníky UP a dalšími subjekty podporuje téma dobrovolnictví jako příležitosti vlastního seberozvoje, občanskou angažovanost a plnění takzvané třetí role univerzity. Více na dobrovolnici.upol.cz.

Jako sportovci můžeme fungovat bez kompromisů

Studovat vysokou školu a zároveň se věnovat vrcholovému sportu není na Univerzitě Palackého nic nemožného. Potvrdit to mohou plavkyně Barbora Janíčková a šermíř Jakub Jurka, kteří se svými výkony probojovali až na olympijské hry v Tokiu. Oba přitom studují na fakultě tělesné kultury a přírodovědecké fakultě, a tedy studijních povinností, se kterými musejí snoubit tréninky a závody, nemají zrovna nejméně.

Zároveň však mohou požívat výhod a podpory projektu UNIS Vysokoškolského sportovního centra MŠMT Victoria. Pochvalují si jak pravidelné stipendium, tak i podporu odborníků nejen z fakulty tělesné kultury. „Nezdá se to, ale plavání je finančně poměrně náročný sport. Díky stipendiu můžu rodičům trochu splatit, co do mě investovali. Také si mohu dovolit vyjždět na zahraniční závody, kde je větší kon-

kurence, koupit si nové vybavení. Poprvé se také nyní chystám na zimní soustředění u moře a chci začít pravidelně využívat fyzioterapeuta a fyziologické měření. A co se týče třeba psychologické podpory, Hance Pernicové nebo i Michalu Šafařovi z FTK můžu kdykoliv zavolat,“ vypočítává studentka tělesné výchovy a biologie Barbora Janíčková.

„Nejlepší je, že můžeme jako sportovci fungovat bez kompromisů. FTK a přírodověda spolu velmi dobře spolupracují a i díky tomu jsem při své sportovní zátěži schopný studovat obě fakulty. Samozřejmě ale musíte být aktivní. Učitelé tady jsou pro nás, ale nejde, abych seděl doma jako pecka a čekal, že všechno půjde samo. Se studijními záležitostmi nám pomáhá tutor Svatoopluk Horák,“ dodává kordista Jakub Jurka, který vedle trenérství studuje ještě informační technologie.

Díky vlastní pili, ale do jisté míry právě i díky vstřícnosti a shovívavosti učitelů mohli oba olomoučtí sportovci okusit atmosféru letních olympijských her. Domů se sice vrátili bez medailí, ale bohatší o spoustu zkušeností. Barbora Janíčková byla členkou ženské plavecké štafety 4 × 100 metrů volným způsobem. „Bazén byl krásný a obrovský, ale nebyly naplněné tribuny. Já mám ráda, když to v místě žije, hecuje mě to k lepšímu výkonu,“ uvádí plavkyně SK UP, které epidemie covidu-19 výrazně poznamenala přípravu zavřenými sportovišti. Naštěstí mohla trénovat v Aplikačním centru BALUO.

I Jakuba Jurky se dotkla protiepidemická opatření. S otcem-trenérem strávil část pobytu v Tokiu v izolačním hotelu a nemohl trénovat zcela podle plánu. V turnaji těsně prohrál v prvním kole, bere to ale pozitivně. „Manažerka našeho klubu mi říkala, že jakmile jsem odšermoval, volalo několik lidí, že by chtěli dát dítě na šerm. Věřím, že s tím, co jsme v Tokiu předvedli, hlavně tedy Alex Choupenitch, zájem o naši disciplínu poroste,“ poznamenává šermíř Dukly Olomouc, který už pomýšlí na olympiádu v Paříži.

SPORTOVNÍ
MOŽNOSTI
NA UP

foto:
Jakub Čermák

zrcadlení

Han Jiangxue (Snow), student učitelství výtvarné výchovy na katedře výtvarné výchovy Pedagogické fakulty Univerzity Palackého, je mladý umělec původem z Číny, který se před několika lety usadil v České republice. Studoval český jazyk a českou kulturu si okamžitě zamiloval. Realizuje se zejména v malbě, zkouší i psát. Publikuje pod jménem Snow.

我是来自中国的 Han Snow, 我的专业是艺术教育, 艺术教育是一个让人愉快的专业。自由表达是艺术的土壤。自由表达在今天的中国, 如同是干旱的稻田, 每一棵庄稼都期待着雨水, 脚下却只有裂开的地纹。抬头仰望天空, 烈日炎炎, 晴空万里。

捷克的教育给了我一片新的天空, 这片土地肥沃, 雨水充足, 花鸟愉悦, 我们可以跟野兔野羊一同奔跑, 一同欢唱。

回望家乡的土地, 心底总有一丝凉意, 盼望着我出生的那片土地上也可以有这里的生态环境。

期待那一份自由表达的权力。

Jmenuji se Han Snow, pocházím z Číny a studuji obor Učitelství výtvarné výchovy. Věřím, že vzdělávání v umění přináší lidem radost. Pro umění je svoboda projevu plodnou zemí, avšak v dnešní Číně jsou jen vyprahlá rýžová pole. I tam každý výhonek žízni po dešti, ale pod jeho kořeny se rozevírá popraskaná půda a nad sebou vidí jen vzdálenou, holou oblohu, hořící a rozpínající se do nedohledna.

Vzdělání v Česku mi dalo úrodnou půdu a zalilo ji deštěm. K nebi se vznese ptáčích zpěv, květiny se vděčně vytáhly za sluncem. Dýchám přírodou a pozoruji srnky a zajíce z okna svého domu. Vše je tak přirozené.

Když si vzpomenu na svou rodnou půdu, do srdce mi proniká hořkost. Těším se, až zem, na které jsem se narodil, bude oplývat životem tak, jako tomu je tady.

Těším se na svobodu projevu.

Beanismo exuti

Prvním akademickým ceremoniálem či rituálem, s nímž se setkává nastupující vysokoškolské studentstvo, je imatrikulace a poté následují více či méně iniciačně koncipované aktivity v rámci „seznamováků“ (seznamovacích kurzů) či „pasování na studenty“, organizované studentstvem jednotlivých oborů, popř. kateder. Tyto akademické iniciační rituály vlastně navazují na středověké univerzitní depozice či beánie. Depozicí (depositio) se rozumělo odkládání hrubosti, hlouposti a nevzdělanosti, a to posazením „novi sapientiae candidati (nového kandidáta moudrosti)“ na kozla, symbolickým holením, drhnutím, stříháním, otesáváním apod. Substantivum beanus buď pochází z francouzského slovního spojení „bec jaune“ – žlutý zobák, nebo z citoslovce „bé“ napodobujícího bečení ovce, případně se jedná o akrostich z latinských slov „Beanus Est Animal Nesciens Vitam Studiosorum“ (beán je zvíře neznající život studujících).“

Beánie na jezuitských akademiích

V roce 1556 vznikla v Praze jezuitská kolej s gymnáziem a akademií o dvou fakultách (fakultě svobodných umění a fakultě teologické), jež získala v roce 1562 od krále Ferdinanda I. právo udílet akademické grady a císařem Matyášem byla roku 1616 povýšena na univerzitu. Další jezuitskou akademií s promočními právy a shodnými fakultami povolil zřídit dne 22. prosince 1573 kolejí Tovaryšstva Ježíšova v Olomouci cí-

sař Maxmilián II. v návaznosti na zdejší jezuitské gymnázium, založené roku 1566. Aby se pražská jezuitská akademie vyrovnala i provozovanými akademickými ceremoniemi Univerzity Karlově a vysokým učením v zahraničí, rozhodl její rektor, že jezuitští studenti budou podstupovat beánskou depozici – prvně se tak stalo 26. listopadu 1573 za dozoru prefekta koleje. V nejstarší matrice olomoucké jezuitské univerzity se uvádí, že 15. října 1576 „prima depositio more institutoque academiarum Germanicarum celebrata est, in qua inscripti beanismo exuti et in numerum studiosorum relati sunt (byla slavena první depozice podle obyčejů a ustanovení německých akademií, během níž byli zapsaní zbaveni beanismu a zaneseni do počtu studujících)“, načež je uvedeno prvních čtrnáct imatrikulovaných studentů. Ve dnech 16. a 21. října a 21. listopadu roku 1576 se v Olomouci konaly další depozice, takže počet imatrikulovaných studentů dosáhl celkem 86.

Jakým způsobem byli studenti jezuitských akademií zbavováni svého beanismu, se dozvídáme díky jezuitovi P. Jakubu Spanmüllerovi zvanému Pontanus (tj. Mostecký – nar. r. 1542 v Mostě, zemř. 25. listopadu 1626 v Augsburgu), jenž započal svoje vysokoškolské studium roku 1563 v pražské klementinské koleji, zde roku 1566 vstoupil do Tovaryšstva Ježíšova a na podzim téhož roku odešel do koleje v Ingolstadt. Ve své často vydávané vícedílné antologii a zároveň cvičebnici latinské rétoriky Progymnasmata latinitatis sive Dialogi (první vydání 1588–1594) v dialogu Depositio P. Jakub Pontanus vylíčil, co dotyční studenti byli během tohoto rituálu nuceni podstupovat. Zřejmě oficiální „scénář“ depozic v Klementinu se dochoval pod názvem Ritus et ordo depositionis (Obřad a řád depozice). Karel Beránek, jenž tento unikátní, bohužel nedatovaný pramen publikoval, sumarizuje dění během depozice (beání) následovně:

„Hlavní úlohu v celém obřadu má deponující (depozitor), jímž býval děkan některé fakulty, profesor nebo studijní prefekt. Jemu byli k ruce dva pomocníci (socii), kteří obřad prováděli. To byli studenti. Ti představili depozitorovi klečící chlapce prosící o depozici. Depozitor se jich zeptal, zda chtějí vše trpělivě snést a odložit své neuhlazené mravy. Potom byli chlapci vyvedeni a voláni po malých skupinkách k vlastní depozici. Ta sestávala ze snímání rohů, malování vousů, měření, osekávání a ořezávání, česání, trhání zubů, čištění jazyka a uší, a dokonce z literárních otázek. Pak byli všichni deponovaní studenti opět shromážděni a depozitor jim vysvětlil symboliku obřadu: Snětí rohů prý znamená odložit tvrdohlavost, malování vousů dospělost, měření a osekávání život a mravy podle akademických zákonů, česání a stříhání vlasů odložení změkčilosti, trhání zubu a čištění jazyka umírněnost v řeči, čištění uší vytrvalost v naslouchání přednáškám. Depozitor dával ještě chlapcům sůl, kterou si jezuité zde vypůjčili ze svátosti křtu, kde je rovněž symbolem moudrosti. Obřad končil prohlášením chlapců za osvobozené od beánství a hodné imatrikulace.“

Zánik beání

Na rozdíl od beání v Karolinu, jejichž součástí bylo posazování deponovaných na kozla, zde tento úkon chybí – nejspíše z toho důvodu, že pro jezuitské akademie a jejich studenty, zvláště pak pro mladé aristokraty, mohl být považován za nadměrně dehonestující. V matrice olomoucké jezuitské univerzity je k 20. březnu 1642 zaznamenáno, že toho dne byli deponováni a následně do univerzitní matriky zapsáni studenti filozofických studií i šestitřídního latinského gymnázia. Od imatrikulace 17. prosince 1655 byli studenti olomoucké univerzity zapisováni do univerzitní matriky „auctoritate et ritu publico“, tedy na základě vážnosti tohoto vysokého učení a během veřejného obřadu – beánie tudíž vzaly za své.

O BEANE BEANOR [UM PESSIMA SUBSTANTIA!] – Ó, BEÁNE, NEJHORŠÍ PODSTATĚ BEÁNŮ! Dřevořez ze 16. století: depozitor s maskovanými pomocníky přivádí beána na beánie, beán je osekáván tesařskou širočinou a poté mu kovářskými kleštěmi bude vytržen zub, velkým šlapacím brusem je mu obrušována tvář a truhlářským hoblíkem je hoblován; není zobrazeno posazování beána na kozla.

Julia Gryboš a Barbora Zentková

Uršula Berlot

INITI

Jan Pamuła

Jana Gunstheimer

Pavel Büchler

Nikolaus Gansterer

Ondřej Příbyl

Universum

Luboš Plný

Hej-čin!

Tomáš Moravec

Lucia Tkáčová a Jaro Varga

Ádám Albert

Veřejné umění

Edice Fórum

Všední krize

Human Records

Anna Witt Cinema

EDO

Univerzita Palackého

AFO

PAF

Ateliér experimentální tvorby FA VUT

Galerie Caesar

MCK Kraków

CEAD

Kassák Museum

New Media Museum

RE: SENSTER

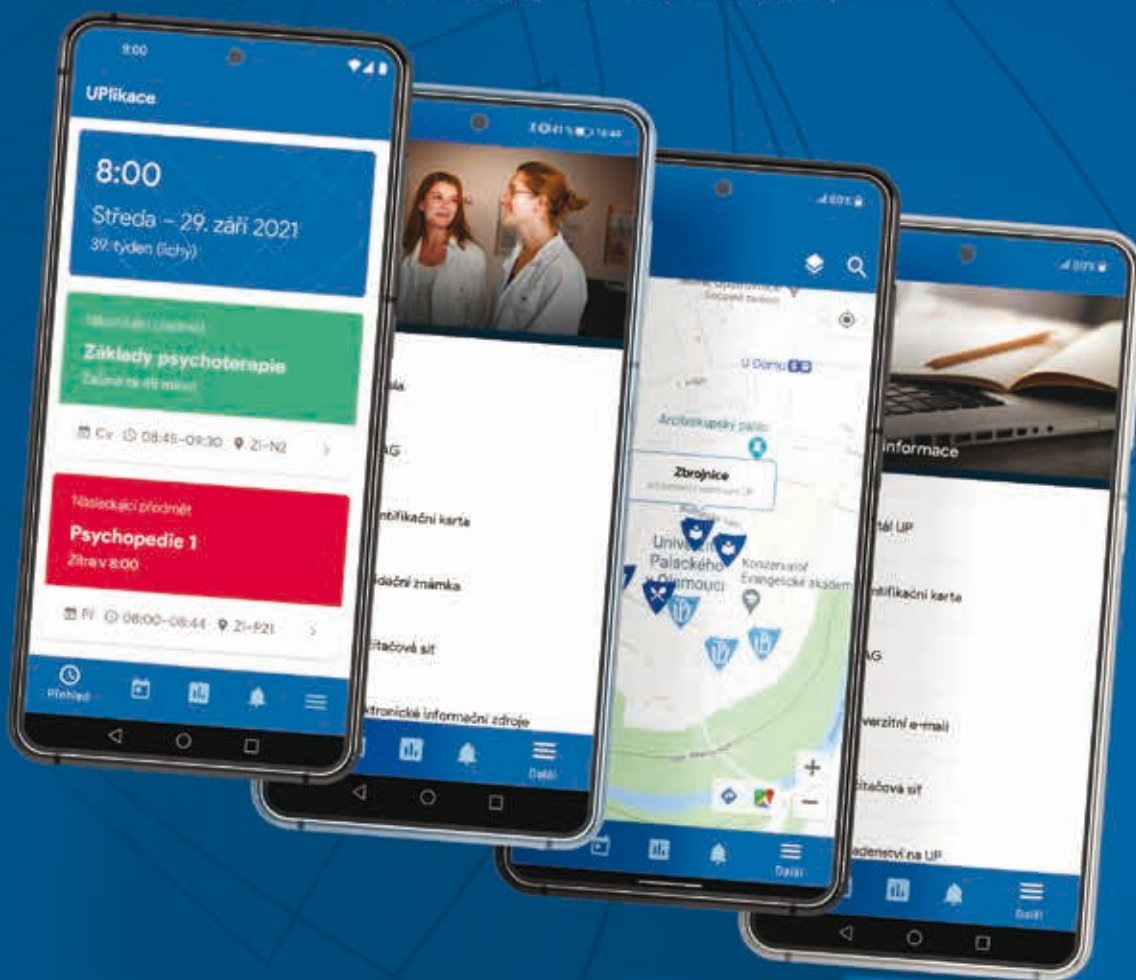
UNIVERSUM
 trienále současného
 střeoevropského umění
 24. 6. 2021 – 2. 1. 2022
 Muzeum umění Olomouc
 Střeoevropské fórum
 www.trienalesefo.cz

muo
muzeum
umění
olomouc

UNIVERSUM
Trienále | SEFO | 2021

Stáhni si oficiální appku Univerzity Palackého a buď v obraze!

S **UPlikací** máš v mobilu
KudyKam – Průvodce studenta,
interaktivní mapy i aplikaci pro
správu studia ve STAGu v jednom.

